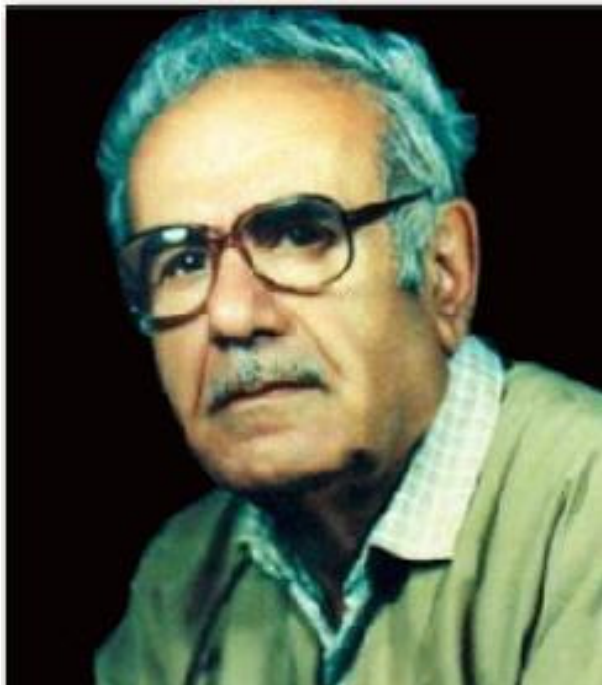

چەپكىك لە ھۆنراو ھۆر بەجۆرەكانى مامۇستا ھەژار

مامۇستا ھەژار

3	بەرەو موکوربان
56	چوار خشته کیهکانی حکیم عومەری خەییام
118	هەر کوردم
119	نامرادیک
120	سوئیدیکی گەرە
123	نامۆزگاریی هەژار بۆ شیرکۆی کوری
128	من و بولبول
130	زەماوند
133	سەیرانکەر
134	سەمای دارانە
135	بەزمی بالدارانە
137	بە مراد گەیشتنی بولبول
138	جوئ بوونەو
139	چەند جوانە !
141	جیی نازایان
142	هیندیک لە پالەوانەکانی
143	گۆلی سەرچل
145	فریودرام
147	خەییال دەکەن !
149	شۆرش دەکەم
151	جا نۆرە ی بەزمە
152	لە کوئ و لە کوئ ؟
154	چییان لەبەر دایە !
155	جل و خشنی کیزان
156	چەند چۆر هەڵپەڕکی
157	بەزم گزیران
158	هەمی لەو گۆوندە
160	دەبیینەو هەوأل
162	شەویک لە زیندان
165	تەلقین بە کوردی
167	فرمیسکی هەژاریک

بهره و موکوریان

شهوہ تاریکه کش و ماتہ زهوی
کهوته خهو کیوی، کهوی دار و دهوی
تووتهک و گوین و کوند وشیارن
روژ وچانیانه به شهو پر کارن
لهو ههموو جانهمرهی وهردهکهوی
نازهنینیش ههیه لای لاییی دهوی
شنهبای ورده گولاو دهپرژینی
پی پی سپیراوه گه لا راژینی
خور خوری ناوه له بهفری سهر کهل
خوش ههوا ی تیکهله زهنگی سهر کهل
سهگ به دم پرخهوه دم دم دهمری
له خهوا دیویه گورگ بهرخ دهمری
بوق لهسهر نویی قورین قیره ی دی
سیسره ژیی تار ی شره و سیره ی دی
جار و بارهش کهله شیر دهموینی
بانگ له نهستیره دهکا بیوینی
ناگری شوان دهگری لهو دوره
بووکی خوی شهوه ، تارای سووره
گهشن نهستیره چ بهرزن، چ نهوین
گشتی پییت وایه نهویداری زهوین
زور به پاریزهوه ههست رادهگرن
به هومیدیکهوه چاو دادهگرن

****

مانگ نهوا تازه له ناسو دهمری
کوهمهئی ههوره سپیلکهی بهردی
وهک منالی کزی باب ناواره

چاوهري بوون و هگهري دووباره
 وارهوي مژ لهبهر نهو پيواره
 گهش و روون بوونوه بهو ديداره
 به لهز و ههلهه ههموو زور به دهون
 هيندي پيشرهون و بري دوا دهكهون
 گش بهرهو پيري دهچن زووي بگهنئ
 مانگ له خوشيان دهگري و پيش دهكهني
 ديمهني روون و جگهر سووتاه
 ناگري دووري به تين و تاوه
 يهك يهكي گرته هاميژ رووخوش
 ههوريبه ههور و له روويا رووپوش
 پاش گهلي ماچ و له باوهش كردن
 نيشكي زيويي لهسهر بهش كردن
 چاك و خوشي دهگل نهستيران كرد
 كهوته خو و بووكي زهويي جوان كرد
 ناوي كانياوي كه وينه نوينه
 دلي خوي داوهتي دل بزوينه

***

شهوكي بولبوله دهچريكنئي
 تا به لاوك دلي گول بستيني
 ده نهتوش ههسته خهيايي خام
 من نهگهر توّم نهبي، زور داموم !
 لهم ههژار خانهيه بمهينه دهري
 بمبه دهشت و دهري بمگيره سهري
 دهست و بردئ شنهبام بو زين كه
 جيم دهگل خوت له ههيف دابين كه
 سهيري خاكي موكوريم دي به دلا

تا نه چو وین خوم و دل و توش به گلا
سه ری هه لاینمه وه لهو مه لینه
گهر چی لهش دووره لهوئی دل بهنده
***

لاجان

دهشتی لاجانی به ههشتی پیشووم
هونهرم گهر هه بی، لهو را تیشووم
ئیره بوو لانکی یه کهم دلداریم
لیره هه لیبوو سه رهتای خه مباریم
چاوی کار مامزئ خستیمیه که مهند
نازی پیدام و دل و هوشمی سه مند
هینده فرمیسه که لهوئی رشتوو مه
هیندی لهو رازه لهوئی ناشتوو مه
بیتهدر، گوله له خویناو پر خوی
بیته بهر، درک و گولی لی دهر وی!
چاوی من بوو به دریزی شهوگار
ملهبارانی ده گهل هه موری به هار
را ده مان دیده کهم و نه ستیره
کامی زورتر به خهوی کهم فیره
من و پهروانه ده مانکرده گرهو
کی له سووتان به گره؟ من یا نه
گر و یار کنیه له کی جوان چاکتر
شوقی یار دهر ده کهوت رووناکتر
ژینی شادیم له ژوانگهی نیژرا
به بژانگم گله کههی دابنیژرا
بو بزهی لیو ته مهنی لاویم گوشت
بو پروانین، به زوخواو چاوم رشت
نرخه ماچیکی دل و دینم دا

ئەمە چەرخى بە ھەموو ژىنم دا
 گەرچى نازدار و ھەزار رىك نەدەھات
 مەخمەر و كۆنە دەوار لىك نەدەھات
 ئەوى من پىم گەيى ديسان زۆرە
 بەخششى دەستى ئەوين چەند جۆرە
 تووشى دەردى دلى دلدانان بووم
 شياوى ناو كۆمەلى خەمباران بووم
 چاوى ھەر سوورم و رەنگى زەردم
 دلى وا گەرم و ھەناسەى سەردم
 بىرى سەرشىت و سەرى شىواوم
 چم نەبوو، پاكى ئەوين پىي داوم
 گەنج و سامانى ھەزارىم كە ھەيە
 سوودى سەوداى سەرى ئەو سەردەمەيە
 شەوگەى كور تە دەبا واز بىنين
 دلى ھار چىدى نەھار و ژىنين

***

ماسوو * (ماسوئ)

ماسوو، ئەو كۆپە ھەوار گەى دل بوو
 جوانى لەو نىوہ گۆلى سەرچل بوو
 لىك دەھالاین دەسەمل شەوگاران
 ئەو بە ناز، من بە نزاى دلدانان

***

قازياوئ * (قازياوا)

چۆمى قازياوئ له خيلى خالان
شلهژاندوومى دهگهل مندانان
خانوه رهملينه له لام خوش بو، به لام
لئيم دهر وو خايه وه ، ئيستاهش ههروام
***

پردي سوور *

پردي سوور ناخو لهبيرت ماوم
به نهمامى له دهر اوت پروام !
سهردهميک ريزهوى دلداران بووى
سهر له ئيواره مهكوى ياران بووى
ههينوان جهژنه بوو دهور و بهرى تو
بهزم و خوشى بوو له سايهى سهرى تو
بهند و بهستى ههيه بت بزوينى *
بشكى ئهو دهسته دلت دهشكينى

***

ئهبهري گرد

گره بهردى ههيه لهو بهر گرده
روو به كوردايهتى بو من پرده
دور له چاوى چهته، كورديم دينا
لئيره دم خوئندهوه، خوم راهينا
***

باغی مکایل *

پیم بلئی باغی مکایل. چۆنی؟
ههروهکو پیشوو به رهنگ و بۆنی؟
دیمهنی سهوزه گیا و دارانت
چۆنه؟ چۆن ماوی دهگهل یارانته؟
ئیستهکەش بو گهپ و بهزم و ناههنگ
دینه لات کیژ و کوری شوخ و شهنگ؟
لاوی دلبنده و به دل دلتهر و ساز
کیژی پشتینده شل و چاو باز و بهناز
دل و لیو چهسپی یهک و دهس له ملن؟
دینه باوهشت و بهسهرتا دهتلن؟
دینه گویت ماچ و چهپه ئوخهی و گیان؟
بۆت دهلی "ماملی" رۆژان و شهوان *
یان قولهی شینی تولهی تاران
دای گهمارۆت و نهوهک جارانی
باغی نهوبهر به بهر و فینکی دلن
یان له بیگانه دژ و دل به کولن؟

***

داری خهزایی *

داره تووی بهژنی خهزایی ماوی؟
ههر گهش و دلتهری، یان ژاکاوی؟
به بهر و سنیهری؟ کئی دینه سویت؟
کوردی خۆمالیه میوانی نویت؟
چاوهکهی توی دهوانده ههر ماوه
ههر وهکو چاوی ههتیو پر ئاوه؟
***

گراو *

مهائی سویراوه گراو جی نزمه
بوره خزمیکی دوو چاوی کز مه
بهر له خوی کووه دهکا پیم وایه
شورشی گهرمی له بن سهر دایه

***

تاقه دار *

تاقهدار ههر بژی داری چاکی
به رهگ و دل پتهوی بی باکی
زور به میوان و له کس ناپرسی
وهکوو بیکس له تهرس ناترسی
جار و بار بیژه به مهحمهدکانی
گوره سهر باز ههیه سمکو کوانی؟

***

شاری مههاباد

دلّه و ا شاری مههاباده وهره
کابهته، رووگهته، کرنووشی بهره
توزی لهو خاکه به سهر خوتا که
توزی نایابه له دنیا تاکه
توزی چاوی دلی نابینایه
لیره کل بوو کلهکهی سینایه

له چ جی ناوی مه هاباد بیئی
بۆ ههموو چاوی بهرز دهنوینی
***

شاری نازیان

ههر ههبی، شاری نه بهردی و مهردی
جوانترین پارچه بهسهشتی مهردی
رهوهز و لانی پلنگ و شیران
جیی به خوین پرتنی خوین مژ فیران
باوهشی گهرمی بداغ سولتانی *
لیرهوه تپیهری غهوسی سانی *
گیانی خوی داوه به تو شیخ بابا
باوی شادی بوو نهگهر نهو مابا
له پهناات ورگی مهلیک زاده درا *
ئاگری مهرگی عهجهم لیره گرا
گولله سی تیری تفهنگی سمکو
کهله سهربازی له تو کردن کو
کومهلی ژینهوه، رولهی تو بوو *
بوونی بو ساندن و تولهی تو بوو
ههر له زوو را به ههوا ی لای لایی
پیت نیشان داوه رچهی نازیی
رهگ و خوین، هیزی دل و نهژنوی بووی
خهو پهڕین و دندهر ههر تو بووی
کیژ و لاوانی بهخپوت کردن
کی دهزانی چیه ترسی مردن !
نهو کچهی خشلی سهری پهلکی گولن
گرژی رووی دوژمن و ئاگر له دلن
روژی خوشی که بزه ی دهم چهمنن

رۆژی مهیدان به مهرگ پێدهکهمن
کورمهکان ههر وهکو دیمهن تهرزن
لای نهترسان پهکهمین سهربهزن

***

ههراى (ژ . ك)

ر ایه پڕی کۆمهلی «ژی ، کاف» کردی
چهپهلی دیلی له داوین شوردی
باغهکهت پڕ له نهمامی بهر هات
کاتی خوین پرشتن و دانی سهر هات
تا له سهرتا بهمری ئالاکهت
پالهوان بوونه فیدای بالاکهت

***

وره بهرنهदान

دوژمنت گهرچی به زوری و گزه بوو
دۆسته بێگانهکهش نهو دهم قزه بوو
ناهومییدی کوری کورد نانسئ
باش دهزانی که له خوینمژ راسئ
خوین پرژا، رۆله کوژا، کهله پژا
خوین پرژان خوشه که ئابروو نهپرژا
ناوی بهرزت له سهرووی بهرزان بوو
بۆ گورگ لاشه عهجههم هههزان بوو

***

خو بهخشين

گهرچى كهوتيتهوه بهر چنگورى دهل
گهرچى هينديك له چهمت بوونه چهقل *
زور كورى وات ههيوو خويان بهخشي
خوينى گهشيان گلې توى پي نهخشي
گوري پيروزي حوسين و قازى
باشترين بهلگهيه بو شانازى

***

دلدانهوه

نهچى دلْمهاند بى لهوهى هاته سهرت
زور كهسى وات ههيه بمرن له بهرت
دوژمنت پيى وهنهبيى بوى دهلوى
كورده كورد خهنجهر كهت بو دهلوى
ئاو نيهه خوينى شههيدان نهوته
ههل دهبيى و ههل له ژيان ههل كهوته
لاشى لاوانى وهين گل كهوتن
وان له لاي نيمه لهناو دل خهوتن
ههر بينا شور شه كهت هاتهوه گهر
سهر نهوى بوو عهجهمى پاشهل تهر
خهنجهرم چهرمى له بهر دامالئ
خوينى خوى لاش و سهرى رامالئ
وا بهگير ديتتهوه رپى نابى ههلئ
مهكوزه و ههرچى دهكهى بيكه، دهلئ
وا تهمنى دهكرئ له فيرگهى شورش
تاوى دا و بچتهوه گورى كورش

کوردهواری له دهمی بیگانه
شیره تریاک نیبه وهك سندانه
ئهوئی لای وایه ئهتوی پی دمخوردی
دهبی تالای بهدم دا بکری

***

خۆشی دوا روژ

با بهخوین لاجی پهلهی دەس بیسان
دهشهکی لهو سهره ئالا دیسان
لاوه کوردت ههیه ئالا ههمل کا
لاوهیی ناشی دهسی تیکههل کا
دهر هوئی توز و تهمی ژیر دهستی
دهیگرین رهشبهلهکی بهر بهستی
پیس و چاو شوهر سهری پی شوهر دهکری
گوری داگیر کهری پی گور دهکری
لاوی نازا و کوپ و مهرد و رهندت
زور کچی گولبهدم و لئو قهندت
شان به شان دەس له دەسا گووهنده
ریکی یهک دینهوه شهنده و مهنده
پی، که دهیدهن به زهوی بوولهرزه
زهرده لیمو دهلرن لهو بهرزه
گوره سهگ ئهو دهمه وا دا دهتهپن
تا زهوی زهوییه ئیتر ئیت نه حهپن

***

خۆم چۆنم

من بەبێ تۆ که دەپرسی چۆنم !
له تەشەن دایه برینی کۆنم
دوور له بالات له ژیانم زیزم
سیس و بابردە گەلای پاییزم
چاوهکانم که له چاوهگهت دوورن
وهک سهری کولمی کچانت سوورن
رهنگی خال و کهزاییان جهرگی رهشم
وهک کهمهریان کز و باریکه لهشم
رهنگ و رووم زهرده نه وهک گهردنی زهره
زهردی بیگهردییه ئەم ، ئەو هی دهره
لهش بهبار ، تۆزێ ژیانم پێوه
له لکه و وهک لکه باری لیوم*
نه شهوه شهوم و نه رۆژم رۆژه
داخ له دل بوومه گریی بهرکوژه *

*گیانم لهسههر لکه و له کهوتن و وهرین نیزیکه و وهک پهلهیهکه
بهسههر لیومهوه، و ا دهرانن باره لهسههر لیوم نیشتهوه.
* وهک دوگمههی سههر سنگ و یهخهه که له سنگ نیزیکه و
ناییینی و زۆر بهداخهوهیه و جهرگی کون کونه.

***

تۆ چۆن ماوی !

چۆنی تۆ؟ چۆنه دهر و کۆلانت ؟
دیمهنی بهرز و خهه و خۆلانت ؟
ههموو لا کۆنه گراوی خۆمن
مههی بیچارهه و زینن بۆ من

سروهکھی قور غئی شنهی بیگرده ؟
 وهک ههناسهی منه بو تو! سرده؟
 گهرهکی شوان، دلئ ههر وا گهرمه
 چاو رهقی ههر ههیه، یان چاو نهرمه
 ئاوی گهرماوی شوجاع ههر شوره؟
 شهوی جیژنان ههیه سهر لهنگوره؟ *
 دیاری شایانه که بدرئ پیشکیش؟
 تور و کاهوو، کهلهمی شادهرویش
 رزگهیی یادئ له ئاواره دهکا؟
 مهولهوی دهردی دلان چاره دهکا؟
 نوئژگهیهکیش ههیه لهو دهور و بهره
 باغ و بیستانی مهلای سهلکه کهره
 مالهکهم یادی جوانی خیر بی
 ههر کهسئ ئهمنی له تو کرد، کویر بی
 سیبهری باو له سهرم بوو ئهو دم
 باغی شادی له بهرم بوو، ئهو دم
 دوور خرام وا له کهس و خوشک و برام
 گئیزی تاریکه شهوم، دووره چرام
 خاله سوورته چ دهکا؟ ههر چاکه؟
 یا خو داکهوتوو رهکی خاکه
 خانهقای نههری به خوین رهنگاوه
 ریئ شههیدان بووه، بهلگهی ماوه
 گویم له شیخ قادره بانگ ئاوازی
 بو گهلی کورده به سهه شانازی
 بهر به سیداره دلت رانهچهنئ
 بو وتهن بمره ژیانته دهنئ
 چونه مزگهوتی ههباساغامان ؟
 تات و بهر سیبهر و تووی، ههر وا مان؟
 وهکو ئهو سایه فهقی دمخوینن؟

وهكو من دهقنه له مالان دینن؟
که دهلین ژینی منالی گهمه بوو
نهدمه جی گهپ و گالتم نهمه بوو

***

گالتهی نهو سهردهمه

خواس و سهرقوت و له خو لا گهوزیو
پیتی چووی پهل بوو به دهستی قه لشیو
نیو هییه، تهو غییه، شه گگه و چگ و پک
لیکی زاری ده تکاندم تک تک
وهك هملوک لیر و لهوئ هه لده به زیم
سواپ و شیشوقه بو چاره ی و هر زیم
مه زه قم یار و ههول مه رمه بوو
قوچه کانیم چه کی راو و شهر بوو
خازملی و هه نزل و ئاورو چکه به گشت
توپهراکردن و کهری سووری به پشت
یان مه لا تهق تهقه یان ههنگله شهله
جیژنه بوو نهو ههله، روئی به پهله
جه غز و سووردانی به دهوری خو ما
لهو هه موو چه رخه خولیکم بو ما
تازه وا بوو مه ته گوچان به دهسی
لیم و هدی دینه وه حولهی مه ره سی
روژئی ماندوو به خه یالی شهو بووم
شهو له بهر به زم و گهمه بی خهو بووم
ریزه چوقلی که له سهر هه ورازان
یاری برژانگی منن ها ورازان *

***

ديسان گهرهك و جوانهكانى

«سهرخرئ» زورترى ههمووان بهشى توم *
كۆرپهئىكى خرهكهى باوشى توم
بهكهمين جئيهكى ، ليم دانا پيم
كورى خۆتم بهئويم يان نهئويم
گهرهكى «قوبله» نهبووين پئيدا
بئ سهر و شوئنه وهفائى تئيدا *
شيرئيك لئره بهناز تهشيهكى رست
شيرنى كئوكهنهكهى لهبره و خست
گهرهك «ئهرمهنى» ه بههشتى گورين *
روو له ههر لايه دهكهى، ههر خورين
سهردهمئيك چاو رهمش و چاو شينئيك بوون
بؤ سبرى جهرگى تهزيو تينئيك بوون
«سهرپلوسك» دل و چاوم لهوييه *
بهرمگه و ريرهوى ئاسكى كهوييه
سؤفى گهر بهزمى بههشتت گهرهكه
تويژئ باويژه، و مره ئهم گهرهكه
«پش قهلا» دئين و دمچن ئيواران
دهس له مل تونگه له شان نازداران
تاخى «حاجى حسهن» ي لهو پهرئيه *
حهجى سهر ويشكى نييه، دل تهرييه
دل بهخهم وهرگهرئ زوى دئنهوه جئ
گهرمه ماچ خيره لهجئ دهچنه ههجئ

***

ناو بازاره که

بۆ ههژار دیتنی بازار دهرده
دهس که والایه دهسی لی بهرده
تۆ بلی، تازه بخوین تیر و تهسهل
چای عیمادیش و کهبابی همهسهل*
خه لکی بازاره که ههروا مهردن!
گولی بهر دۆست و له دۆژمن بهردن!
چاخی دژواری له مهیدان دهچهفن
تای تهرازووی یهک و تیکرا دهتهفن!
هه به بیگانه دهکهن گالهی خوش
دهردی سهرتییه تههاتهی بیهوش!*

***

بهستین *

دلّه سهیریکه له دهم بهستینی
دیده مهستیک له منت نهستینی
چاوکهژالانی له چه ناو دینن
دهم به جادون و دلان دهر فینن
پرچه پرچینه، کراس هه چینه
هه نرای گیانه له ریی نامینه

***

چوار چرا

چوار چرا پرهنګه ببیسی دهنګم
وام له سهر تیزه ههواخوای جهنګم
بهشخورا و مهرگی دهوی ئاشتیخواز
گری دار ناشکی به بی بیور و پواز
توزی راوسته، ئیتر گوی هه لڅه
راخه کهولی عهجهم و خوی هه لڅه
دهچه قینینه ده داری توله
شاخی شاخدار ده پیری بو کوله *

***

کوچه ی جووله کان*

روو له کولانی جوان کهین نامه
له هه مووی بیر هومری خهییامه
ئوی تیی نهچوه دلی پر له خه مه
تهنگ و تاریکی هه بی: پرچ و دهمه
ئو کچه (جوو) انه که مهی دفر و شن
نازی چاوانه به مهی دفر و شن

***

جا چکهین؟

له هه وار «ماملی» مریهم بیئی
هیند به نارامی که شیر نه پرژینی
جوانه چار و که به دابی بلباس
له پیری میشی تهنگ تر بی کراس

ڀرهنگي خوش بيٽه پهناي دهنگي خوش
 شبت و شوورن دهمي خوش بير و هوش
 بهسته پيكي من و نوازي نهو
 رازي دلخوازي من و سازي نهو
 وهرگرين باده له دست مه پيڅيرئ
 خوش و مهستانه بلنين چهند ډيرئ

***

بهسته که

نهی مه هاباد گولی سهر توي زهوی
 زياد له هر جواني و بهر دل دهکوی
 هر کسې جاري نهوتوی ناسيبي
 خوش و جوانتر دهبي چيدي ديبي!
 کييه ژيا بي له به هه شتي خوادا
 دلي هه لدهگرئ که لای لي لادا!

***

نهدي بو بي دهنگن!

هونر و نووسهر مڪانت له چپيان
 چونه تا سر به ههواي تو نه ژيان؟
 «خاله مين» زير هک و پسپوري چپيه
 چاوي سوور و تهرې وشک و سپيه!
 توپ بو، نهو توي که دهگرت به زوخال
 گهنم و جو چاندي هه لئا به ته مال!
 «سهوزه سيس» ناوي دهنې کاري به جي
 نيوه نووزهي مهم و سيامه مند و خه جي
 نه مه در مان نييه بي فروشي به گل

دهر دی زوری دموئ شهل دهرچی له زهل
 «هئمن» ئهو بولبوله سهر بئ تووکه
 چونه لئى نايه چ جووکه و نووکه !
 کوانئ ئهو سينگه که «ماژينؤ» بوو !
 سهر له مهيدانى نه بهردا گو بوو
 وهکوو بيستوومه له ميرووله بهزى
 دلئى وا گهرم و گورت سهيره تهزى !
 کوا تفهنگى دهس و راوى کامه !
 گوشه گيرى چيبه ناغاي دامه ؟
 بو دژه و ئهژنؤ دباوش دهگرئ
 يان به سهر بهرزى بژى يان بمرئ !
 نيشتمان ههر کهسئ بؤى بمرئ ، نهمرد
 لهشى سهر دؤشه که هيچ بههرى نه بهرد

***

دهبا بيشنلم

ليم گهرئ دل به زوخاو و خوئيم
 با له دوور دووره برام بدوئيم :
 کاکه مهرجى من و تو کوا وا بوون؟
 کهى تيانا بوو له يهکدى جيابوون ؟
 ههرچى دهرد و کوله بهر من بکهوئ
 توش وهکو خوشى بهجئ مينئ لهوئ؟
 بېر و پينووس و دهس و دل يهک بوو
 دوانه يهک بوون و بهدم يهک چهک بوو
 تو ئهويندارى ته لان و بهرد بووى
 دژى ساي گهردمن و زيړى زهرد بووى
 سوئند و پهيمان بوو نهگورئى، گورئى
 وازى وازى له سهرى داي، دورئى

بولبولی کورد و هکو قهل دهنوئینی
 بیژی بی بو کوری شا بخوئینی
 بالی بشکی و پهل و پوی ههلبوهری
 مهل بکا زمزمه بو جاشه کهری
 نهوه چت کردووه بی من، هیمن ؟
 تیر و تانهت فره لیمن، پیمن
 نهت کرا بدری لهخوت نهو پهردهی
 دهس له گوشتاو و پلاوی بهردهی !
 لیم ببووره که نهوند بهر لومی
 شینه بو خومی دهکهم، توش خومی
 نیستهککش نهچوه بچی ، چوو رویی
 وهرهوه ناو گهل و خزم و خوئی
 بو گهلت بیژه ههتا روژی مهرگ
 بی منعت، بی تمن و نان و بهرگ
 رکه راکه و ببه هاودهنگی خوم
 بی کریژ به و ببه هاورهنگی خوم
 با دسهومل مهلی بیچاران بین
 ههر «ههژار هیمن» هکهی جاران بین
 نیشتمان و هک مهله، نوسهر باله
 ههر مهلی بالی شکا، جیی چاله
 دلّه وشیار بهوه مهستی بهسته
 ری و شوین بهرمهده، خو دابهسته

***

گهشتیک بکهین

بهر ژیر ببیهوه، نوپژگهی سوره
 زور مهلای لین، که نهچوم بمبووره
 لهو مهلایانه یهکی زل جاشه

خهر تله و چاوی له پینج شهش لاشه
 تاخی «داروغه» یه جیی بیر هوهری
 بیر نهو یستاش دهگهر ئی دهور و بهری
 ترسی داروغه نه مابوو نهو دم
 دل به ناواتی ژیاوو نهو دم!
 «کو پین ناوا» دلی ههر ناوا بی
 زور دلوا بوو سپاردهی خوا بی
 تیری چاوبازی له جهرگم راجوو
 کوشتمی و خوینه کهشم ههر وا چوو

***

له سههر داشامه جید

وام له سههر «داشه مه جید» ویستام
 گیانه گهش بوتهوه، پروونن چاوم
 دلّه بی دیدهنی نه م دیمه نه که
 «لاله باس» دیاره له گومی «ته نه که»
 «می شه کورتانی» ببینه و «یهر غوو»
 بی رهدا باری مه نیج تیپهر بوو
 دلگوشایه و گه شه «باغی سیسه»
 ترسی نهو ناوه لهو چاوی پیسه
 ناوی نهسکه ندهری له شوین ویل بوو
 له کن نهو ناوه خناو ویل بوو
 «کانی مام قه مبهس» ه لپی بروانه
 دیمه نی جوانی ده می جیژ نانه
 پر که ژال، نهو که ژه زهر د و سووره
 چت دهو ئی بهر ده مه، ههر خهم دووره
 پیره سهس سهوز ه که «نه سحابه سپی»
 بوویه پیشنیلی عهجه م بویه کی؟

تووکی تو وەر گهر ئی تهختی تاران
 تا به هار بییه وه جیی دلداران
 « گومبهران » جیگه نیاز و رازه
 چیت نیازه وهره لئی بخوازه
 کورد و نازادی به یه کتر شاد بن
 دوژمنان ببنه گل و بهر باد بن
 « باغی شیخی » گولی ناو باغانه
 سهیری هه توانی جگهر داغانه
 سهر له ئیواره سهر یک هه لئینه
 ژین و هسهر بگره وه خهم بپسینه

***

مالاواپی

چۆن وه هار شاری له سهر دنیا بی
 به خهیا لا دی که مانگ ئاوا بی
 سا مه هاباد به هومیدی دیدار
 تاکو دمت بینمه نازا و رزگار

***

با له شار دهر کهوین

داوهم دینه وه بیر « زاوا و بووک »
 وهک سهری هیمنی توو و بی تووک
 لیره « لاجین » وهره « شیلا ناوی »
 کۆنه لانمانه بمینین تاوی
 شایی هیمن بوو هه ژار هه لده بهزی
 دۆیه کی هاته دهسی و جهرگی تهزی

***

سارہ وانان

ساروانانی تہمہن خوش نازون
بی وچان دہیدہنہ بہر تازہ و کون
«سارہ وانانہ» دلت بو لادی
ھیچ لہ دلتا ہمیہ یادی یادی !
بہ نہمامی گہش و شہنگ و شل بوو
بہ نہکامی بہرہو مردن کل بوو !

***

بہسری

لہو بہرہت «بہسری» دہسی دز بپرہ
لہو سہرہت نارہقی ماندوو بسپرہ

***

سہری سولتان

«سہید و ہقاس» ہہر بہگہری رہشہلہکی
وہکو جار ان بہ کلوک و کہلہکی !*
خوشی بو توہہ در اوسے جوانی
دوستی تون «قہمتہری» و «دہرمانی»
لاپہکت «چومی مہجیدخانی» بہرین
مال و قوی ہہموو پر پور و پہرین
راسپیرہ لہ قہ لا بو «کاکم»
ھیچ قسہی ماوہ! دہلی بی باکم !*
گہیوہتہ کوئی ! شہری ناغاو گوندی!
سہیری دنیا کہ چلون بوو، چن دی !
کونہ «سولتان» و «سولہیمان» ریوین

شیت و خوداری ختهی بی خویین *
کۆسه بۆ ریش دهگهرا و بۆ جاشی
داشی هات کلک و سمیلی تاشی *

***

نیسا کهند*

باشه شهو باشی له «نیسا کهند» کهین
یادی یاریکی دهم و لیو قهند کهین
شال شلی، چاو به کللی، لیو نالی
چۆیله کییک بووم به دهسی مندالی

***

سهیدی کاکهجان*

«کاکهجان» پیری «سههۆلان» ههر ههی
نیاز رهوای لاو و کچۆلان ههر ههی !

***

به ره و پیر

گیان له ری چوونی بهلمز دهمدا هان
کهوته به کیشهری «پیری بورهان» *
مانگه زهره بوویهوه؟ رۆژت دیوه؟
دباره تو بهر له منت ناسیوه
دلّه دامرکی ، خهیال لیم لاده
گیانه بۆ دیتتی پیر ناماده
«کانی دولمانه» لهسه رینگامان
خۆت بشۆ بی چهپهلی بی نامان

جی گھلی پاکہ ٹھتوش خاویں بہ
 بۆ ههموو سووچی دھسه و داویں بہ
 له «لووساواکان» هوه خووش رابیره
 دھس بہ دهم نهوسی چنوکا بگره*
 له ههموو لاوه گول و گولزاره
 شینییه ، جوانییه، ئاوه و داره
 دلئی شیت چهپکه گولیکیش بچنی
 باشه هوشی ههبنی هیشوو نهرنی

***

گومبەز

گومبەزی سپیه وهکوو پرووی پاکان
 پاکه وهک گیان و دلئی دلپاکان
 سهدهفه و گهوهری یهکتای تیدا
 بارهگاھیکه شهههنشای تیدا
 مالی سهرخیلی خودا ناسانه
 بیردها چوونه بهههشت هاسانه
 لیره کهشکۆلی ههژاری تزییه
 ههرچی نیره ی ههیه، چاوی له چیه!
 رۆژئ تینی به گهشه و تیریره
 رۆژئ دینی گهش و تیشک ریره
 نیشکی نهو کاری به خوول و خاکه
 شووقی نهم گیان لهبهری پرووناکه
 گیانه تا ههل ههیه لهو جی گهوره
 بده لهو جاری وهکو ههج دهوره
 لینی بپاریوه، نزا له خودا کا
 باگری کاری ههژاران را کا
 کوردی بیچاره ههتاکهی دیل بن !

توق و کۆت هاودهمی پی و پیل بن !
خو نهاسان و چرووک و پهستان
بهس بگهوزین له چیای کوردستان
بهزهیی ههوری له کهژمان هالی
زیل و زالی دهسی زور رامالی

***

سهید رهشید

وهه سهه گۆری شههیدی دلتهر
ههموو دنیا له بهری، نهو لهو پهه
«چاوهشی» پیر به ههواي زانستی
له ملی شیري دهخستن رستی

***

نورانی و مهولانا *

گۆری نوارانییه، مهولانییه
کهسی وا گهوره لهمهوله لانییه

***

لهسهه گۆری دایک و باب

گیان و چانی لهسهه نهم دوو گۆره
دلّه خوین ههله بده، چاو داچۆره
دای و باب لیره به خاک نهسپیران
به پهکوو بوومه پهپووی جی ویران
***

دایک دہونیم

دایہ شہوگاری دریژ گریابووی
بۆ کورت دل به نزا و بریا بووی
دہتہویست تاکہ نہمامی سالت
بہری شیرن بی له روژی تالت
گوئل و لک بلکی به دہور و بہریا
نارہقت بسری له بن سیبہریا
برتہ ژیر خاکہوہ ناواتی دلت
ہس بہہارت بوو و ہرین پہلکی گوئت
ناہ و زوخواوی دلہی پر سوکست
دروو دہروینی له بان گلکوکست

***

روو دہکہمہ بابم

باوہ، نیازت بوو و ہکوو تو و ابم
له جیہان دوورہ پەرہیز، بۆ خوا بم
پیت و تووم چہندی له تووم پرسپوہ
نیشتمان دوست بہ، خودات ناسپوہ
ہسچی فرمیسکی ہسژاران بسری
بۆ دوا روژی بہہشتی دہکرری
نیشتمانم کہ روانیم، دیلہ
باغی وا خوش بہرلا و بی چیلہ
تورکی تور، توری دہدا بۆ بہرپی
لئی دہگہوزین عہرہبی بی دہرپی
مشکہ کویرن عہجہم و ریشہ برن
خیوی باغ برسپیہ، ئہو تیر و مرن
نیشتمانم کہ دہویست، کہوتہ دلّم

بیم و پهرژینی بکهم باغی گولم
وارشی گالہ درئ و دهر بهست بی
بمس له داگیر کمری پهست، پی پهست بی

***

چ ههژارم نهدی، وهک کوردی ههژار
چاو به ئهسرین و، سری دهس زوردار
خپوی خهرمان خری بی نان دهنوی
گهله خوی پپوه نهبی داس بسوی !
خوی، ژنی، کیژ و کوری کووری مهلو
وهکو جووچک دلہ لهرزه ی له ههلو
گهنم و جو، روژ و خوری و تووتن و نهوت
گوشت و میوه و بهری لیبری شهس و حصوت
ههرچی داهاته له لادی و شاران
بگره هات ! ئهنقصره، بهغدا، تاران
گورجی دهیقوز نهوه دهستی به خوین
نانی پاک بهو دهمی پر جوین دهجوین
ههستی من ویستی که دهستیان بیرم
له ههموو چاوی تهر ئهسرین بسیرم
ئهو دهمه ی دابدرم کورد دهخوا
لای ههژاران بم و نیزیکی به خوا

***

چم بهسه هات !

سه بهخو کهوتمه شوین ناواتم
دوور له تو تووشی نههاتی هاتم
ئابروو تایهک و حیزی تایهک

سهر پشک تهک بدهمه ههر لایهک
 خوږیهتی خوو بدهمی نان زوره
 دهفری نامووس و شهرهف پیخوره
 دهستی پانم له بنی باخهل گرت
 ئابرووم ویست و سهری خووم ههلگرت
 ئهوه چهند ساله کهوا دهر بهدهرم
 له گوئن نایه چ هاته سهرم
 پروو له سووچم، و هکوو توز بی بایهخ
 عاسمان لئیهیه ههردم رایهخ
 ههر به لای بووری گری دا هیله
 شووم خهتی خوشه له کیلگهی توئله *
 جوانی و هک ژینی کورینیم دهر چوو
 سپیهتی رووم خزی بو مووی سهر چوو
 زه رده بو لئو که دههات لارییه
 پهپیه سهر روومهت و تاپوی پییه
 خهم رهوینم خهمه، کهس ههر کهسهه
 دهردی دل چاری دلی دهر بهدهره
 خوشی و هک ئیوه مهگهر بیته خهوم
 گهر ههیی جیگهی لئی وهر بکهوم

1- پروو له گوناهم. یان و هک توز فری دراومهته قوژ بنهوه بی
 قیمهت.

2 - ههر به لایهکی رابرد نیر و نامووری دابهست. شیوهردم
 خهتی ورد و خوش بووه له کیلگهی نیوچاوانم. یان نهگبهتی
 ئهوهندهی مهشق کردووه خهتی خوش بووه و خهتهکانی گنجی
 نیوچاوانمه.

چاوی ژیرم ههبنی خهو بنوینی
 نوینی زیر و تهری نهی تورینی
 وشک و زهره، لهش به درک بهر لیژم
 سووک و بهر باد و به سوور و گیژم
 قانگه لاشیک و له بهر دهم باوه
 یان ته لاشیک و به سهر دهریاوه
 گا به شیواوی له چۆلی دهکهوم
 گا له گیژاوی شه پۆلی دهنوم

***

هومیدم ههر ماوه

لهو جیا بوونه که جیگم جی ما
 شادی داکهوت و هومیدم پی ما
 ره نه چهرۆ بووم و له رۆ نارهنج
 تا هومیدم ههیه خاوهن گهنج
 دل به ئاواتهوه ماوهی بدری
 پارچه پارچهی لهت و کوت گهو بکری
 باغی زید بیتهوه دهستی خوی
 دهستی کورد بچنی ههنار و سیوی *
 پر نهمام بیت و نهمام پر گول و چل
 چاو په پولیک بی له په ژینی به گول
 گیان به ههر لایهکی باغا بفری
 گهشکه بی و چاوی به گریان بسری

* سهیفو القصات، شاعیری موکریانی له شیعریک دا دهلی :
 «تاکهه له باغی خهکی به زیزی و به ملکهچی
 خۆشه له باغی میلی چینی ههنار و سیو».

ئەو ھەلە ھەلپە لە عاسمانى كورد
سەربەخۆ سەركەوتى لای و ابى نەمرد
لەش لە لای ئیو ھو ە بسپىرى بە خاك
خۆشە لای دایك و كەس و باب و كاك
خوایش كەسى بىكەسە بۆ رۆزى ژمار
زۆر دلاوايە دەبوورى لە ھەزار

***

دیمەنى گۆرستانەكە

گیانە پروانە چ گۆرستانە !
جى و چان و خەوى چاومەستانە
سوور ئەوا پىتتى دەلى شللىرە
كۆلمە ئالىكە لە ئاخا لىرە
ئەو و نەوشەى كە لەسای دارانن
شىنى سەر شىنى گروى یارانن
خاك و خۆلى ھەموو گەنجە و سامان
چاوى بادامى لە ژىر بادامان *

***

جوگەئى قولقوله

لاکەو ە دى پىرى زوخاو و کولە
و ەره سەر قولقوله فینکايى دلە
مستە ئاویكى بە رووى دل داکە
روو بە رووى تەکیە دەبین ئەو ساکە
***

خانہقا

خانہقا دار و دہرت چیمہن و چیم
 لہ ہہمووی ہلڈہقولئی بیرہوہریم
 تات و ئاوی ، بہر و ناوی حموشان
 ہہر لہ میحرابہوہ تا جئی کہوشان
 میچ و بان ، ریرہو و مافوورہ و بہر
 تووہکمت، ریزی چنار و عہر عہر
 وشک و تہر حموز و دہر و دیوارت
 تازہ و کون و خویا و پیوارت
 ژوور مکانت چ لہ بہردن چ گلن
 حوجرہکان۔ گشتی لہمن نوشتہ دلن
 داخو ئیستاش وکو پیشوو ماوی !
 دلنیا و دلگری پیر و لاوی !
 پیت و بہہریان ہہیہ لاوی دلسوز !
 سوزی دلیان ہہیہ پیری پیروز !
 کئی لہ جئی «جہعفر» ہ بو ئاوردوو !
 کئی ہہلی دہگری سہوی پر نردوو !
 کئیہ وکو «حاجی» نہہیلئی چہپہلی
 کئی بہفر دینئی لہ جیگای «شخہلی»
 «شاپہسندی» ہہبوو میکالی گہل
 ریشہ جوار گوشہیہکیش زور تہوہزل
 ماموستا مہنگورہکہم حالی چییہ ؟
 «شیخی شامی» وکوو ریش سپییہ ؟
 کئی وکو «سہید»ی دہس و دلوازہ
 تووتتی کونی ہہبی و چای تازہ ؟
 «مہمہیار» «کاکی مہلازادہ»ت چون ؟
 کیوہ چوو تازہ موسولمانی کون ؟
 کہلہ زل پیری فہریک «چی لہہات»

شیری بهگزاده گهرۆکی دێهات
 کئی له جیی ئیمه فهقی و نان خۆرن
 تهمهل و بۆره کهمن یان زۆرن ؟
 هاو دهمی ئه و دهمه سئ شیخازدهن
 داخوا بو راوه کهوان ئامادهن ؟
 خپوه کهو ههر ههیه قیره و سویندی
 بونی با هات و کهوی شهو خونیدی
 قازیهک و مینه و دهو ریشیک بوون
 هاو دزی شهو له مریشک و قهله مموون
 کنیه پیر ؟ کنیه منال ؟ کئی گهنجه ؟
 کنیه پیم خۆش بووه ؟ کئی دل رهنجه ؟
 کئی بووه ؟ کئی چوووه ؟ کئی وهک خویه ؟
 دی و دهچی ژین و مکوو ئاوی جویه !

***

شیخ محمهد

سهروهر نکت ههیه پیی دلشادی
 تا ئهوت ماوه له خهم ئازادی
 خۆشهویست « شیخ محمهد » ی ریش سووره
 له خودا یار و له دنیا دووره
 چۆره ئاویکه له دهر یای بی پهی
 دلئ دهر یایه که پهی پی نابهی
 و له جیی پیر و به بیریش پیره
 له نهزان شیره، به زانا ژیره
 سه د بری هینده برای نهبوايه
 پاک و بی گورگه بو ئهم کوگایه
 تووک سپی زیانه له په مبو توژیک

نابروی هۆزی دهبا رهشبوژیك

***

به ره و دۆلی ئاجیکه ند

باغی فاتئی مه لئی بووری و خوی بوارد
گهر دن نازا که گهلئیک میوهم خوار د*
دامه گوار ته گوی له سهر دزیه کی باغ
باغهمان لئیم دهگه را دهس به پهیاغ

***

وا شه ره فکه ند پیری شوخ و جوانه
کوره شیخ تووره دهبن مه روانه
جیی دلّه باغی مه لا و ئاجی که ند
ههر گوله و بولبوله ههر سازه و به ند
باغی باخچان و نه مامی ساوا
چۆن دلّا وایه که مائی ناوا
ههرچی گیلّاس و به لالووکی خوار د
سه ری هه ساری به زاری ئه سپارد
سئو و میو به ردمله قه یسی به رمین
ئهوی زور تر گز و فت دهن ههر مین
گهر بکا چاوی خومار رزگاریت
وای بزانه له به ههشت ریبواریت
بی ترس بیخه سهرت تهشتی ته لا
نۆبه تی زوره مه چۆ تازه قه لا
چاوگه سهر ئاشی خوراسانهش بی
خۆشه ئه و به ند له سهر چاومش بی
« گهر دشی چهر خه مه داری مه له که
ئاشی شیخ بابه قه تاری گهر هکه »

دڙتہ دهر ٺاویٰ له سایه‌ی داران
 چاره بۆ کۆخهر شه و بۆ ماران
 با و مځوین من عه‌جه‌م کۆخهر شه‌ن
 ده‌شگنه ماری مژی مژ به ره‌سه‌ن
 سه‌رده‌میک بیوه به‌هه‌شت ئاشی گولان
 گیان له زانست ده‌گه‌را و ده‌م له چلان
 «سه‌رده‌ر اباد» نه‌چی خییوی لڙیه
 به‌ته‌نی باری هه‌ژاریت پڙیه
 له‌م «عه‌زیز که‌ند» ه به‌ ناو باخچیک بوو
 جوان و به‌رچاو و له‌بار و رڙیک بوو
 سه‌ری سه‌ودام هه‌بوو لام دایه‌ کنی
 کاله هه‌رمیم کوشی، سنجووم نه‌رنی

***

ته‌رغه

ته‌رغه خوشی سه‌رت هه‌ر به‌رزه
 لڙیک جیابوونه‌ومان چه‌ند و مرزه ؟
 یاری را‌کردوو ده‌می را‌بردوو
 وا به‌سه‌ر تووه کلاو با‌بردوو
 هه‌ر له لانن! ده‌مه‌وی سه‌یری بکه‌م
 سه‌نگه‌ری سارمی خوین رڙی عه‌جه‌م
 دڙنه‌وه بیر کوری کورد، مه‌رگی ده‌وی
 ئه‌و سه‌ره‌ی ناویٰ به‌ حیزی بنه‌وی
 کارگ و رڙیواسه به‌هارانه به‌رت
 وه‌کوو جاران کور و کچ دڙنه‌ سه‌رت !
 گه‌نجی ئاوا‌بیه‌که‌ چۆنن ! سازن !
 دلته‌رن ! ده‌س له ملی دلخوازن !

جوانی ئەوساکە ئەوئستا پیرن !
 هیچ لە لات وایە لە من دلگیرن !
 جوانی جیما کە نەمام لەو ئیو
 داری دوری بەری پیری پیو
 تو کە قیت ماویەو بارت باره
 هەر مەمی جوانی لە تو را دیاره
 باخچەیه سەریهتی چوار دیواره
 پاش بلاغە و قەرملی و نوپاره
 کانیه رهش لان و مهکۆی چاوجوانان
 بەند و باون لە دەمی خوڤخوانان
 زانین ئاوات کە لەبن بالایه
 گش لە لاوچاکی دەسی بالایه

***

یادی دلداریك

داخهكەم باوی كورئینیش لاچوو
 هیچ هەتا سەر نییه وا هات وا چوو
 چاوشههینیک دلی گرتەم ئەوسا
 چەن لەبەر نازی ئەوا گیان چەوسا
 تازە لاوئ دلی و روومەت سادە
 مەستی سەرخۆش دەگەرەم بی باده
 ری نەدیو، چاوش دەگەرەم بو بالاً
 داوی دلداری لە گەردەن هالاً
 بەرزە دیوار و بەهەشت لەو دیو
 دەرکە داخراوە، کلیلی زیو
 دانە فرمیسکە لەلام سویراوی
 دل هەیه و سواڵتە لەتیا نای

نهمبوو سامانی جیا له جوانی
 جوانییه کهش توایهوه تا پئی زانی
 مامهوه، توامهوه، برژام، ئیشام
 بهزهیی هات و دهسی راکیشام
 چاوی خۆم کردهوه وام لهو جییه
 سوّفی پاش مردنی هیوای پئییه
 زهردی تاوداری ههژاری بی بهش
 تاو برا و کهوتمه سایهیی باو ههش
 توانه، بووژاوه به ماچی لیوان
 گیانه، ژیر بووه له سهیری سیوان
 ئهوه دهمانهیی که له باوهشیا بووم
 ئادهمانه له بهههشتا ژیا بووم
 گولی سهر کۆلمه گهشهیی تیشکی چاو
 ئارهقهیی خووشی دهکرد بونی گولاو
 سیوی لاسوور سهری گۆنای ناسی
 داخ له دلّ خوی به پهلّی ههلواسی
 دهمی شیرین بوو له دهمیا ههنگوین
 باده دادی بوو له لیوی رهنگین
 خونچه دهم سووره له سهر لاسایه
 زور دلی تهنگ بووه ههر بوی نایه
 تا بهاتایه بهرانبهر لاجانگ
 لهشی سهر ئاو دهگهرا تیشکی مانگ
 لاملی، ئاسک و کهوی خسته گرهو
 توقی گیرۆبی رفاند گهردنی کهو
 زیر دهلرزی لهپهناي گهردنی زهرد
 تاو و تینگی نهیوو، زهرد و سهرد
 شان ههنگوینی سپی سهر سینه
 بو تهماشایه بهشی سهر تا سینه

گهر پهپوولهی چهمی بهو جی فیر با
 بال له بهر چاو بوو دهنرسا کویر با
 خری ناو مهم پری ناونگی گهزو
 شیرى خاوی له دهما بوو لیمو
 مه مکی بدیایه چ نادم چ نهوا
 بهلمز دهیقوز تهوه همر کس له ههوا
 لار و لهجهی که ده لای «لالهش» دهخست
 کی مهلهک تاوسی پیشووی دهپهر هست!
 پرچی پر پیچی قهد و بالا بوو
 رهشه ماری له نهمام هالا بوو
 همر لهسهر نیوکوه تا بهر نهژنو
 لهرز و موچرکی لهشی تامهزرؤ
 جیوه لای هیندی له ژیر پشت بهندی
 نابرووی چوو بوو له توندی و مهندي
 شلکه پران و قهفی تیراوی بهلهک
 مؤمی کافور له پانایا بهلهجهک
 تام و رهنگی له لهشی نهوا دا بوو
 نارزوو واقی تیا وړ ما بوو
 له ههموو لاهه گونا هانگی دهکرد
 ههرچی لهو میوهیه چیشتوویه نهمر د
 تاوسه، ماره، نهمامی بهژنه
 پیم دهلین بچنه بهشی خوت برنه
 دهنگی «توم خوش دهوی، تو خوشت دهویم؟»
 گیانی کیشابووه پهنا پهر مدهی گویم
 دل له دل نیازی نزیک بوونی دهبیست
 دهمی نای نازی دهگوت، ماچی دهویست
 لیوی ناوی دهمی دلی دهتکاند
 چاوی شهر ماوی له چاوم دهچهکاند
 وهک نهی و چاو و چهن و دیم و دم

خالی پرووی خوی دهنوان ماچی کهم
 چاو به چاو، دل به بهرامهی مهست بوو
 میسک و هوش و رهگ و خوین بی ههست بوو
 ههر له بهر پیوه ههتا تۆقی سهرم
 له گهراندا بو تهزووی سارد و گهرم
 ناسکه پهنجه و مهچهک و باسک و زهند
 دینی بهردا و ملی تۆبهی هه لکهند
 بهره ژوور چوو کهف و کوی لاجاکی
 کهوته دواینهوه داوین پاکی
 بوومه رهزوان له به ههشتی جوانی
 له گونا تامی ژیانم زانی
 ئەو ژیانهی که له گه ل ئەو بووری
 خوشی کرد ناگری دهردی دووری
 وام به پیریش به خه یالی ئەو دهم
 پهل به سینگ داده کوتم له شوین مهم

***

دیسان روو دهکاته تهره غه

لادری تالی خه یالی لاوی
 بادری باشته داوی خاوی
 کهژ و کوی دوست و دراوسیت چون!
 دل و روو خوش و گهشن یان مۆن!
 ههر به قهزوانه ملی «پیرسله مان»!
 تهر دهری دووره له ناسوگی نه مان
 زور له دهرهی ده گهرین به نیازان
 دو به هانیکه له کن دوخوازان
 «کوشکی زارا» که به خه یال نه خشاوه
 ههژ دیهای نه مری له داوین ماوه!

شانى «ميرقازى» پر و بژوینه
 زیندهوهر لئی دهگهرین، دژوینه !
 خوش بووه «بیمهرمهکهی فسرهادی»
 بو سهری دوژمنی ریئی نازادی !
 ترغه، کیوی لهمیژینهی کورد
 کونه هاویرازی «سەفین» و «هه‌لگورد»
 «ئاگری» و «پیرس» و «مازی» و «ساسون»
 خزمی «پیرانی» کەس و کاری تون
 له لورستانهوه تا پشت «توروس»
 گه‌لی زورن بنه‌ماله‌ی «زاگروس»
 کورد هه‌زاران و هه‌زاران سألّه
 سایه‌په‌روهرده ده‌ژین له‌و مالّه
 ئیوه بوون، پشت و په‌نا و دژداری
 نان بده و یار و دژی به‌دکاری
 پیاهه‌تی و مایه‌ژیانی ئیوه‌ن
 مانه‌وه‌ی ناو و نیشانی ئیوه‌ن
 کیوی «جوودی» له‌ گه‌ری توفانا
 گه‌مییه‌کهی نووخی له‌سه‌ر سه‌ر دانا
 په‌ندی پر بایه‌خی پیشینیانه
 «کورد له‌ ته‌نگانه‌ ته‌لانی لانه»
 «چیای مه‌زن لئی هه‌بێ بزنی و هه‌رزن
 نابه‌زن بو کەس و هه‌ر سه‌ره‌رزن»
 ئیوه‌ دیتان به‌ سه‌تان خونکاران
 زورو بیست هه‌و هه‌و و خرمه‌ی سواران
 پانی پال داوه‌ ده‌می «بانیبیال»
 ریوی لی کردنه‌ کوێخا به‌ خه‌یال
 گه‌لی ئه‌سه‌که‌نده‌ر و زور وه‌ک زه‌نفون
 دانی هه‌ل بریه‌وه ئه‌م کورده‌ بخون
 عه‌ره‌بو هات به‌سه‌را وه‌ک لیشاو

بئى بەزەى دۇرەشى فېلبازى بە داو
 چەنگى چەنگىزى بە خوین پاراۋ بوون
 بۇ ھەلاكو بەرەگە و سەر راۋ بوون
 جارى تەيمور بە شەلى سەر دەكەوت
 تىرى كوئىرى كەقۇرى بەر دەكەوت
 شاعەباس وىستى سەئىل بابىر كا
 كىۋ لەبن بېنى ، گەلى كورد قىر كا
 نادىش سوپى لە زور جىگا دا
 بە ھەر و كىفەوہ خوى لى بادا
 زورى زوردار كە سەرى پىو ويران
 بە مى وردەوہ لىو ھەندىران
 زور گەمال داوۋىہ گەمارۋى ناومان
 ئىمە ھەر ماین و ئەوان بەدناۋ مان
 ھاتن و چوون زلى زور خاۋن زور
 كوردستانگر بە خەيال و كورد خور
 شرت و گوم بوون و ھەموو رابردن
 كوردستان ھەر ھەيە كورد ھەر كوردن
 بەلگە بۇ چەنگە چەمووش و تۈزىك
 دېتە دى لىر و لەوى چەند گۈرىك
 خواردنى كورد و چىاي دژوارە
 دەر نەچوون فىل و نەھەنگ لەم بوارە
 تازە وا مشك و تولە و وشتىرى گەر
 بە تەمان بىكەنە جى مؤل و گەوەر
 خاك بەسەريان بى وەكوو پىشووۋيان
 دەبى ئېھننەوہ ھەرچى جوۋيان
 شل نەما كورده پەلوۋلەى دوۋىنى
 ئىستە وا تونده ددان دەشكىنى
 سەردەمىك خاۋى مەلا و خانان بوۋىن
 پاروہ خوۋشەى دەمى بىگانان بوۋىن

ئىستە ئو تاو له ئاوا بوونه
 شىرى كرژ نيازي له لان رابوونه
 توري ديلي له په لان همل دهرى
 كى بهشى خوار دووه گورچوى دهرى
 دپته گویت گهرچى كر و بیدهنگى
 دهنكى پيشمه رگهت و زهبر و زهنكى
 داد و هاوارى عه رهب له لاولوه
 تينى بومبا و كهفرى تاواوه
 ئه مه بوولئله يه بو روژى روون
 بانگه واز يانه كه رو له ت زيندوون
 بيى خوین، دوو كه له شينكه ي بارووت
 با كه بو ت بيى له سهر خو بى پشوت
 ته مى خه م نه تگرى بلنى چاره رشم
 شو رشى كورد هه يه من دووره به شم
 ئاوه دان ده بنه وه ناو سه نگرى توش
 دل پتهو به به هه وای روژى خوش
 تازه ده كر يته وه دوژ من كوشتن
 ژهنكى سهر دل دهرى خوین رشتن
 ئاگرت هه لى و كه و رابر دووت
 لاشى دوژ من ده كه مه ئاوردووت
 روژ ده بى ناوى هه ژار نامينى
 سازى ئازادى له رووت ده خوینى
 خوات ده گه ل بى ته ره غه ي قيت و قوز
 جه رنى رزگارى نزيكت پيروژ
 ***

يادى جوانه مهر گيك

«پير محمهد» ته ره تير او پى دل
 توژ و هه توانى ده ست خوينه و گل
 گيانه پر سو يه برينى دهر كا

گهشه خویناوئ له چاوم سهرکا
 جوانه مهرگی ههیه له داوینه
 خاکی نمدار کهمهوه بهو خوینه
 جهرگی تو و بهرگی ژيانی من بوو
 گهوهری نهرم و نیانی من بوو
 بهر له روژانی ئهوم پئی ناسی
 سهر له سوپرا بوو به گیزی و کاسی
 دهس له دل تهنگتر و ناز شیواو بووم
 زور له دامای پتر داماو بووم
 گیان له خوینینی گومانای وئیل بوو
 بواری بهرباری به دیمهن لئیل بوو
 داوی ئاوات و هومیدان باریک
 تهه تهنیووی سهر و بهر چوو تاریک
 لهپری پهرییهکی نازدار و شهپال
 ناسکی ناسکی شیرین خهت و خال
 بوو به دهستگرتهم و شایی شاندام
 روو به رووی باغی ژيانی هاندام
 رابهرم بوو له رچهی دل پتهوی
 وره بهربوونی نهبوو، ببوه کهوی
 کیژی تو بوو به فریشتهی بهختم
 تهختی کرد کهند و کلوی رای سهختم
 تایی ژيانی له ژيانم هالاند
 تا ئهوم بوو له ژيان نهمنالاند
 شهو چرایهک بوو له روژی رهشما
 بهختی بیدار بوو له ناو باوهشما
 گیزی لهوکهی رهشهبای مهرگی نهکاو
 گشتهکهی کردهوه یهکباد و خاو
 ههلهوهری سووره گولی بولبولی دل
 شینی بو ماوه له جیی چولی چل

تازه پهروانه دسووتا بالی
بای نه هات شهوقی شه مالی مالی
یار له گهډل بهختی هه ژار رینک کهوتن
دوور له من چوون و له خاکا کهوتن

***

خوا بزار ديهوه

گهرچی خوای گهوره بهزه ی خوشی نارد
گهری گهر دوون چ بوو تاوانی بزارد *
دهردی بی هاوسهری دهرمان کردم
رهقهنی بیدهری نهرمان کردم
جوانترین په ریهکی خوی خسته په نام
باغی شادیم له گوله و تازه نهمام
ئهو ههموو کوسپه که دیته سهر ریم
ئهو ههموو داوهی ده پینچن سهر و پیم
ئهو ههموو تالییه من ده چیژم
ئهشک و خودانی که من ده پیر ژم
ههر که خوم خسته وه سهر شابالی
بهرگی ژان و شه که تیم دامالی
چهند په ژاره و کزی زوری بینئ
یهکی نامینئ که ئهو دهمدوینئ
چاوی نهرمی که ده چاوم دهر پیرئ
ژهنگ و فرمیسکی دل و چاو دهر پیرئ
دینی و دمه، دهسی هه توان پیژه
تا ههیه کونه برین سار پیژه

***

بهو حالهش

هينشته تا با له موكر يانهوه دئ
نيازي سهر دانه به لاي گيانهوه دئ
دل دهور تينئ له سوئي نهو ناوه
سهره تير يكي تيا جيماره
جار و بار خوئين دمه لئ و ديتنهوه سو
خوئين و گل تيكه له هانامه به تو
پيري دل چاك نهوه خوت و نهوه دل
دل نه نارام به له دهرمان مهكه سل

***

بهروه بوكان

بهس خه الوو به خه يال بروانه
شاري بوكان و مكوو بوكان جوانه
ميشهيه، باغه، گولستانه، چه مه
لاوي لاولاوه، كچي خونچه دمه
ئاوي چاويك له دلي نهو دايه
چاوي قرزالي له بهر هه لئايه
مانگ له ميژ ساله له ري دا فيره
وهك تريفه ي مهله وان بي ليره
توش بچو، گيان و دلش نامادن
ترسوو دامالن و خو پيدادن
مار و جرجي عه جهمو نايه نه بهر
شهو له ترسان له كونان نايه نه دهر
نهو قه لايه كه بهرز ويستاوه
دور له ويستاكه هه وار گه ي پياوه

سهر سهر ا و کۆشکی گهلئ سهر داره
 بۆته بهر دار، چ خودا بهر داره ؟
 پیاو نه مان و ئهوی مان خویری بوون
 هئیر و ور فیری خرهی زیری بوون
 کورده ناموسی فرۆشرا به چله
 گای شله گشتی له خو بوونه مله
 ههر کهسهی ببوه کهوی دهس دوژمن
 دهیهویست خزم و کهسی خوی قر بن
 دان دران تاکوو له کئو کهو دهفیری
 کاتی تاران سهری وانیشی بری
 کهوی سهر داری لهبیر مان ماوه
 که لهسهر چی سهری ههلقرتاوه *
 بهسه خویریژی بهسهر زاماندا
 با بنوارین به ههموو مالاندا
 ئاخۆ یاران وهکوو جاری جاران
 شهو نشینیانه له پای دیواران !
 ئهمجد و قازی مهلا ریشی خسار
 کئ بهئاخ و کوله بۆ رهنجی خسار *
 شیره چۆبینه برشتی ماوه !
 یان کهل و کول بووه، کۆلی داوه !
 پیره شاهوی قهرهگوئیز ههر به گوره !
 یان عهجم ترسی وهبهر ناوه کره !
 لهمرۆ داخۆ برای راست ماون !
 یان چهماون ، له خهما چهوساون !
 کاوه بۆ کوتکی شکا و بی چهرمه
 خوینی لاوان که له بیر کا، شهرمه
 مچه گردمل که بهرمو باو بۆوه
 گشته یان پئچی درا و خاو بۆوه !

هه‌ئۆ کل بوون که له هیلانه‌ی کهل
 چینه‌یان چۆنه له‌سه‌ر خوانی قه‌ل ! *
 بیرری ئه‌و ناوه له بیریان ماوه !
 یان له پای رازموه هه‌لدیراوه !
 هیچ له‌بیریا‌نه له لئیری بیران
 جه‌نگی سه‌ر چامه له به‌رپنی بیران !
 رۆژ به دوومانه‌وه وه‌ک کوینی ره‌ش
 لاشه ده‌تلانه‌وه له خوینی گه‌ش
 له فرۆکانه‌وه بۆمبا باران
 کل و پیشمه‌رگه به ناگر خاران
 له ته‌قه و دووکه‌لی گه‌رمی گری شه‌ر
 خوای ترس پیشی هه‌لات کویر و که‌ر
 کئی په‌نای گرت له ره‌هیله‌ی توپان !
 چهند سه‌که‌ت بوون عه‌ره‌ب و جاش توپان
 سه‌رده‌می خه‌نجه‌ری کورد هاته‌وه گه‌ر
 سه‌ری وشکی ده‌بیری و گوشتی ته‌ر
 خوینی پیسی له‌شی سیسی عه‌ره‌بان
 گو‌ر و فیچه‌ی بوو له بان تیغی ده‌بان
 باوی بوو گالته به مردن کردن
 کورد وه‌سه‌ر کهوتن و ، دوژمن مردن
 دینه بیریان که له‌سه‌ر نوینی سه‌نگ
 ببوه لای لایینی شه‌وان ده‌نگی تفه‌نگ
 «دۆلی سه‌فتی»، «بنی پی‌رس»، «ریزان» *
 خۆش بوو چۆن بوو له به‌ریان بی‌زان !
 سه‌رچیای شیرن و چای به‌ر باران
 لای ئه‌وان تال بوو له تاوی تاران ! *
 ده‌س و چاو ئیسته‌ نه‌وه‌ند تیر و پرن
 سه‌د هه‌زار ره‌نگه به پووشیک نه‌کرن
 ***

سهیری جوانی بکهین

مانگه هرچهند بهلهزی دهیزانم
لیمگه ری تۆزی تریش پروانم
سهر بکیشم به پریک مالاندا
چاو بگیرم به خعت و خاکاندا
کیزه بۆکانی خهوالووی نازن
پاوپوز پروتن و پیسیر وازن
زهردهمهم دیاره که خاوین نووستون
بۆ پشوودان له کراس دهرکهوتوون
پرچی ئالۆز که لهسهر لهشیانه
شهوهزنگ داگری ئاوی ژیانه
مانگ نهگهر تیشکی بدا رینوینه
شنهبا بسک و کهزی بزوینه
ههله تا چوی خهوالوو مهستن
تا جهزایهرچی بهیان بی ههستن
دلّه خو تیرکه له سهیری جوانی
ریت ههیه چهند به خهیاڵ پروانی

***

تا من گهشتیک دهکهم

تا من و گیانی پهژارم تاوی
تۆزی لهم دهوره دهگیرین چاوی
«وشتهپه» داخو فهقیلهی دینی
یان له جیی ئیمه پهپوو دهخوینی*
کوا سولهیمان و لهچی تاراوه
تهخت و قالیچه نهما با ماوه !

شیخی شیخلمر به روآلمت بهخته
دوهر بهختی بۆ ههژاران سهخته
خپوی کپو خاسه کهوئ له شوینی
به دل ئاواته که بۆم بخوینی
راوکهری تهپله بهسهر لهو ناوه
له گهره و داوی له دهورهی داوه

***

مالاواپی

گیانه مهودا کهمه ئاسۆ سووره
بیر نهبووریتهوه ریمان دووره
وهخته لیلایی لهبهر چاو برهوی
خیلی شهو کۆچهره، رۆژ دهردهکهوی
بههومیدم که به رۆژی رۆشن
تیشکی ئازادی خهمان داپۆشن
ئاشکرا روو به گول و گولزاران
بیمهوه و بیمه دهس و رووی یاران

***

ئههی موکریان به خودات دهسپیرم
یادگار وهرگره ئهشکی سویرم
بئ منیش خووش به مهکوی بیروههریم
تو بهجئ هینستنه هووی کویرههریم

***

فسر ههنگۆك بۆ بهر هو موكریان

- * ماسوو (ماسوئ): گوندیکه له نیوان لاجان و سابلاغ دا، که ههزار له سهردهمی مندالی دا ماوهیهک لهوئ ژیاوه .
- * قازیائوئ (قازیاو): گوندیک بوو له نزیك سابلاغ. ههزار زور مندال بووه له ههوارى ماله خالانى، که لهسه چهمى ئهو گونده ههلیان داوه، ماوهیهک رای بواردوو. قازیاو ههه ئیستێ کهوتوته ژیر ناوی بهربندی مههاباد.
- * پردی سوور: پردیکی سهه چومی مههاباده، که دوای لیدانی بهربندی، پردهکهیان ویران کرد.
- * باغی مکایل: باغیکی سهه سهومی پهنا چاری مههاباده. سههیرانگهیهکی خوش و دلگهه.
- * ماملئ: ماموستا محهمدی ماملئ، هونهرمندی دهنگخوش و پیاوچهکی کورد.
- * خهزایی: کتیوکه له باکوری مههاباد، که کانیاویک و داریکی تووی سووری له داوین دا بوو.
- * گراو: سهه چاوهیهکی ناوی گوگردهیه که بۆ دهرمانکردنی نهخوشینی پنیست زنده بهکملکه. ناوی گراو ههه که له سهه چاوهکهی کل دهبیئت، دهبیته بهه. له دهور و بهری شاری مههاباد دا چههدین سهه چاوی گراو ههیه.
- * تاقه دار: تاک داریکی کۆن و قهدهیه که له داوینی خواروهی شاخی گردهله، له رۆژئاوای شاری مههاباد، له سهه گۆریکی کۆن شین کراوه.
- * مهحمودکان: گردیکه له باکوری شاری مههاباد، که سمایل خانی سمکو، له سهه ئهوه گرده، دژ به هههز مکانی ئیرانی شههری کردوو. کوژراوهکانی ههیزی ئیرانی له داوینی ئهو گردهدا چال کراون.
- * بداغ سولتان: ئهههیریکی بهناویانگ بوو که حکومهتی سابلاغ و دهور و بهری پئ سپیز دراوه. بداغ سولتان له ناوهانداندنههی سابلاغ دا دهوریکی بهه چاوی بووه.
- * مزگههتی سوور له کارمکانی ئهو ئهههیریه. بداغ سولتان سههکی پوئی وردی لیداوه، که چنسهکهی که (مس) بووه.
- * غههسی سانی: شێخ عوبیدولاھی شههزبان، سهه ههاندان و راپههزینیکی ریبهری کردوو که دژ به دهسهلاتداریی ئیران شههری کردوو و ههتا نزیك شاری مهراغه له دهست ئیران ئههستاندۆتهوه.
- * شێخ بابا: شێخی غههساباد بووه. شێخ بابا به پئی قهولیک که رووسهکانی سهردهمی تزاری پبیان دابوو له راپههزینهکهی دا یارمهتی پئ بگهههین بۆ وهدهستههینانی سهه بهخوپی کوردستان، بههههز جیک دژ به عوسمانیههکان شههه بکهه، بهلام رووسهکان ههچ یارمهتیههکیان پئ نههههخشی. تورکهکان هاتن و شێخ بابا و حههههسین خانی سهه دار و سههفهدین خانی سههقزیان گرت و له سیندار میان دان.
- * مههلیک زاده: سههه کردهیهکی ئیرانی و خزمی شای ئیران بووه. مههلیکزاده به لهشههیریکی گرانهوه هههز شنی ههناوته سهه شاری سابلاغ. سمایل خانی سمکو له شههویک دا هههز دهکاته سهه مههلیکزاده، هههز کههی تیک دههشکیننیت، مههلیکزادهش دهکوژریت.

- * کۆمەلە ئۆزگەرتىش: كۆمەلە ئۆزگەرتىش 1942 دا لە شاری سابلاخ پىنك ھاتتو.
- * ھەممەتلىك خانى سەيپى قازى ، ۋەزىرى بەگىرى و فەرمەندە لەشكرى كوردستان كە دەنگىل پىنشا قازى مەھمەد لە دار دران.
- * قورغ : قۇببەك بوو لە مەھاباد ، كە ۋەزىر ئاوى بەربەندى مەھاباد كەوت. باي قورغى بەناوبانگ بوو.
- * گەرەكى شوانان: گەرەكىكى شاری مەھاباد، كە زۆر بەي دانىشتوانى ئىمۇ گەرەك، لە لادىگانە ھاتتوون.
- * چارەق : ئاوى بەنمەلەيەكى بەناوبانگى مەھابادىيە، كە كارى پىزىشى و شىكستەبەندى و ئۆرتۈپىدىيى بان كىردو.
- * گەرماوى شوچاخ : ھەمامى شوچاخولمولىك. ھەمامىكى كۆن بوو لە مەھاباد.
- * شادەرونىش : مەگەتتەكە لە گەرەكى رىزگەيى شاری سابلاخ ، كە ھوشە و ھەسارىكى خۇشى ھەيە . سەوزەمىخانە و دار و درمختەكەي بەناوبانگ بوو.
- * رىزگەيى : گەرەكى رىزگەيىيان . يەكئىك لە گەرەكە كۆنەكانى شاری سابلاخ ، كە مالى مامۇستا ھەزارىش مامۇستەك لەمۇ گەرەكە دا بوو.
- * مەلەوى: ناز ئاوى بەنمەلەيەكى كۆنى مەھابادىيە، كە كارىيان پىزىشى و دەرمان كىردنى خەلەك بوو. كورەكانىيان ھەر ئىستىنا دوكتورن.
- * خالە سوورە: چاكئىك بوو لە گەرەكى قولغەيران لە شاری مەھاباد، دارىكى سەر سەوزىشىنى بەسەر موو بوو. ئىستىنا نە گەرەكى قولغەقەيران ئاۋەكەي ماۋە و نە چاك و نە دار.
- * خانەقاي نەھرى: تەكەيەي بەرەي شىخەكانى شەمەزىنە كە شان بە شانى مەگەتتى ھەباس ئاغايە لە مەھاباد دا.
- * شىخ عەبدولقادىر و شىخ مەھمەدى شەمەزىنى لە لايەن توركانە ھەم لە رىئى ئازادىي كوردستاندا بەدار داكران.
- * گەرەكى خىزى: يەكئىك لە گەرەكەكانى شاری سابلاخ، ھەزار لەمۇ گەرەكەدا لە داىك بوو.
- * گەرەكى قولغە: يەكئىك لە گەرەكەكانى شاری مەھاباد. ۋەفابى، شاعىرى مەزنى كورد لەمۇ گەرەكە ئىۋاھ.
- * گەرەكى ئىر مەنىان ، سەر پلوسك ، پىشت قەلا ، گەرەكى حاجى ھەسەنى: لە گەرەكە كۆنەكانى شاری مەھابادن.
- * عىمادى: ئاوى چاچىيەكى قەدىمەي شاری مەھاباد بوو.
- * ھەمە شەل: كەبابچىيەكى قەدىمەي شاری مەھاباد بوو.
- * بەستىنى چۆم: تەنكەۋىكى چۆمى مەھاباد بوو كە جىنگاى سەير و سىياھەت و ئاۋەنىيانى ژنان بوو.
- * چوارچرا: گۆرەپانئىكە، كە بۇ يەكەمجار لەمۇ ئالائى كوردستان ھەلكران. ھەر لەمۇ مەيدانەشدا پىنشا ۋە سەدرى قازى و سەيپى قازىيان بەدار دا كىرد.
- * خالەمىن: شاعىرىكى سەردەمى كۆمارى كوردستانە لە مەلەبەندى مەھاباد ئىۋاھ.
- * سەيد عوبەيدىلا ئىمۇبىيان: نووسەر و مامۇستەي زانكۆ تەمورىز، كە چەند كىتەبى بەيتى كوردى ھەك: مەم و زىن ، خەج و سىيامەند ... ي چاپ كىردو.
- * مەگەتتى سوور: كۆنترىن بىنايە كە بەداغ سولتەن سارى كىردو. مەگەتتى جامىيى

مه‌هاباده.

- * گهرمکی داروغه ، کوپین ناوا: دوو گهرمکی شاری مه‌هابادن.
- * داشامه‌مجید: ناوی کیویکه له لاشانی مه‌هاباد دایه له بهری روزه‌ه‌لات.
- * لالهباس: ناوی باغیکه له مه‌هاباد.
- * مینشهی کورتانی : ناوی دارستان و مینشیه‌کی له مه‌هاباد.
- * باغی سیسه: باغ و سهیرانگایه‌کی خوشی مه‌هاباد بووه .
- * کانی مام قه‌مه‌یران: سهیرانگایه‌کی کونه مه‌هاباد بووه.
- * گومبیزان: گورخانه‌ی به‌ره‌ی بداغ سولتانه و زیارتگایه له مه‌هاباد.
- * باغی شیخی: سهیرانگا و باغ و بیستانی خوش بووه له مه‌هاباد که نیستا نه‌ماوه .
- * زاوا و بووک : کیویکه له نزیک مه‌هاباد.
- * ساره‌وانان: گوندیکه له نزیک مه‌هاباد. دایکی هه‌ژار که سه‌پزاده فاتی کچی سه‌پد همه‌دمه‌مینی نورانبیه، خه‌لکی ساره‌وانان بووه.
- * به‌سری: کیویکه له نزیک مه‌هاباد دا، که زور جاران دز و جه‌رده خه‌لکیان لی روت کردووه.
- * سه‌پد وه‌قاس: کیویکه له نیوان چۆمی مه‌جیدخان و قه‌مه‌تره و بورهان دایه. گورنکی لینی به‌ناوی سه‌عدی وه‌قاس، که جیی زیارته.
- * کاک: نیاز مه‌لا نه‌مجیدی قه‌لایه که نازناوی شیعی کاک بوور.
- * سولتان و سلیمان ناغا : دوو ده‌له‌مه‌ندی چۆمی مه‌جید خان بوون، که نه‌م دووه دژی کۆمه‌لی ژرک بوون.
- * نیساکه‌ند: گوندیکه له موکریان، که هه‌ژار سه‌رده‌میک وهک فه‌قی له‌وئ خویندوویتی.
- * کاکه‌جان: چاکیکه نزیک گوندی سه‌هۆلان ، که کور و کچی لاو ده‌چنه سه‌ری و نیازی لی ده‌خوازن.
- * پیری بورهان: نیاز شه‌مه‌دین شیخ یوسفی بوره‌انبیه که له خانه‌قای شه‌ره‌فکه‌ند نیژراوه. سه‌رده‌میک هه‌ژار له‌وئ فه‌قی بووه.
- * کانی دولمان و لوساوان: دوو جیگه‌ن له خانه‌قا.
- * سه‌پد ره‌شید: عالم و شاعیر و قسه‌خوشی به‌ناوبانگ، که دوو نازناوی هه‌بووه ؛ چاوه‌ش و شه‌هید .
- * نورانی: سه‌پد همه‌ سه‌عیدی کولجیی عالمی به‌ناوبانگ، که مامی دایکی هه‌ژار بووه.
- * مه‌ولانا: مه‌لاسادی خلیفه‌ی شیخی بوره‌انه که پردی قه‌ره‌قشلاغ و قه‌لاتاسیان و ریگه‌ی به‌سری نه‌م دروستی کردوون. مه‌ولانا خالی باوکی هه‌ژار بووه.
- * شیخ محمهد: زانایه‌کی زور به‌ناوانبگی موکریانه کوره‌گه‌وره‌ی شیخی بوره‌انه و به‌سه‌ر خانه‌قا راگه‌یشتووه.
- * باغی فاتی: باغیکه له نیوان خانه‌قا و گوندی شه‌ره‌فکه‌ند دا.
- * گوارته‌گویی: کیویکه له نیوان خانه‌قا و گوندی ناشی گولاندا.
- * شه‌ره‌فکه‌ند: گوندیکه باوکی هه‌ژار له‌وئ له‌دایک بووه.
- * باغی مه‌لا، ناجیکه‌ند، خوراسانه، ناشی مه‌لا ، تازقه‌لا ، سه‌رده‌راید ، ته‌ره‌غه ، باغچه، سه‌رباخچه ، چواردیوار، قه‌ره‌لی ، نوبار، عیلماباد ، کانیه ره‌ش و ناشی گولان : جه‌ند گوندیکه له موکریان .
- * لاله‌ش : شوینیکی پیروزه له لای موسل، جیی گوری شیخ هادیبه و زیارتگای نینز دیه‌مه‌کانه.

* پیرسله‌مان، کۆشکی خات زارا ، میرقاز، پیمره‌ی فسه‌هادی = چهند شاخینکن له ده‌ور و به‌ری خانمقا و شه‌ره‌فکه‌ند و ناشی گولان و...
* لئیرمبیر ، چامه ، سه‌فتی، بنی پیرس، ریزان، چبای شیرن = ناوی چهند شونینکن له بارزان.

* پیرمه‌مه‌د = چاکیکه له گوندی بوغده‌داغی له موکریان. ده‌لین خوئی ده‌ور و به‌ری ئەو چاکه ده‌رمانی ئیراوتیه.
* سه‌فین و هه‌لگورد و پیرس و پیران = ناوی چهند چبایه‌کن له باشووری کوردستان.
* ناگری ، ساسۆن، تۆرۆس و جوودی = ناوی چهند چبایه‌کن له کوردستانی باکوور دان.

گه‌رانه‌وه

***

چوارخشته کبییه کانی حکیم عومهری خه پیام

ماموستا ههژار کردوو به تته کوردی

تیریتژ که به روژ و پیل به ده ریا دریا
لهو روژ مه گول پیکه نی، بولبول گریا
خا نووسی له چاره ی رهشی ئیمهش بهشمان
ژینیکی ههژاری پر له خوزیا و بریا

***

گریا گولئ بو گولاو سهر ئاگر نریا
ئهم بون و بهرامه یه مه نه بو بیا بریا
نرخه هونه و جوانی یه ده بیا گهر دوون
کئ پیکه نی جار یکی، ههزار جار گریا

***

بیهو و ده یه بیر و خهم، دلت خوش که برا
پرسیار نه کرا، بهشت درا هه چی درا
تو هیشه نه هاتوو یه جیهان روژی بهری
لهو روژه ده بوو بجینه دهر، دیاری کرا

***

بهس هه ل بخولئ به دهوری پیس و پاکا
تا کهنگئ به شوین هه موو خراب و چاکا
گهر زهمزه می، یان دای بنئ ناوی ژیانی
ناچاری ده بی روچی به سینه ی خاکا

مردن چييه؟ كەس تى نەگهەي تا وئىستا
تەورات و زەبوور، تا دەگهە ئاويستا
زۆر كەس لە ژيان دواوہ زانايانە
بۆ باسى مەرگ گيل و نەزان راويستا

***

بيستوومە بەهەشتى هەيە خوڤى تيدا
رووبارى شەرابى پاكى دەروا پيدا
من ليرە مەي و يارى پەياكەم چ دەبى؟
دەسكەوتەكە هەر يەكن بە هەر دووك ريدا

***

ئەو رۆژە خودا سانى گيانى رانا
دەيزانى بە كردهوم، خودايە و زانا
هەر خويەتى دايناوہ هەلە و سەرپيچم
سووتانى جەهەندەمى لەبەر چى دانا!؟

***

گۆيا لە جەهەندەمن ئەفیدار و مەست
بەم واتەيە پيکەنيم و گۆستى خۆم گەست
جىي چەند كەرى كولكنە ئەگەر وابى بەهەشت
يان چۆل و بيابان و كپە وەك لەپى دەست

بیرت دئ عہبای پیوہ بوو جئ باری لمت؟
ئو بیرری له دہریای پر و پوچا نوقومت!
ریشٹ له دواوہ ہاتہ دہر بوو بہ کلک
نینوکی دہس و پیت خر و پر بوونہ سمت

***

گئژی له خھیالات و گلہی بہختی رہشت
رابویرہ ہہتا بہ جارئ نہپر اوہ بہشت
دہس بگرہ بہ بہندی سہر و پرچی جوانیک
تا ہلنہوشینز اوہ ہہموو بہندی لہشت

***

لہو کوشک و سہرایہ دا کہ جہم جامی گرت
ریوی ترہکیوہ، مامز نارامی گرت
بارام کہ ہہموو ژیانی خوئی گوری دہگرت
دینت بہ چ جورئ گورئ بارامی گرت!؟

***

ریم کہوتہ گولستانہوہ لای بولبولی مہست
بہ چریکہی پیی گوتم گلئ راز و مہبہست:
تا گول نہوریوہ تا لہشت نہبوہ بہ گل
وہک گول بہ دہمی، دہم بہ بزہ و پیالہ بہ دہست

مه‌یگیر دمو ره به‌خیری چاوی کالت
دل تینووه جه‌رگم ره‌شه چه‌شنی خالت
وا توبه به‌سهر یه‌کا شکا وه‌ک پرچت
بوم تیکه مه‌یه‌ک له ره‌نگی کولمی نالت

***

ئه‌ی شووشه بنازم به دلی خاوینت
تاوم بده‌ری به ناوی خهم تاوینت
ده‌ستم به‌ر نهدم له نار مزووی دوور و دریژ
مه‌یگیر له‌وه‌لا ده‌ستی من و داوینت

***

هاتوومه جیهان چم به چ کرد؟ تی گه‌ی: هیچ
ههر بنج و بناوانی جیهان دهر‌خه‌ی: هیچ!
روونا‌کیده‌رم، شه‌مم، که فووم لی که‌ی: هیچ
نه‌ینوکی ده‌سی جه‌مم، له به‌ردم دی: هیچ!

***

ئه‌و خوایه که گهر دوون و زه‌وی به‌رپا کرد
ئه‌و روزه مه‌کووی دهر د و خهمی په‌یدا کرد
وه‌ک رژد و چنوک ههرچی به‌نرخ و جوانه
هینای به‌په‌له و گورجی ده‌خاکی را‌کرد

رۆژگاری مرو تیا ژیاوو، رابرد
ئاوی بوو به جو دا چوو، با بوو، رابرد
هەرگیز مهئێ وابوو، واچوو، خووش نایهتوه
گهر تال و زهههون ژیاوی، چا بوو رابرد

***

باش ریگه دهچووم یا خو گلابم، رابرد
گهر دوور پههیز بووم و تهبا بووم، رابرد
ترسم ههیه بۆم بینه ژمار رۆژی ژمار
ئهو ژینه که بی یار و شهراهم رابرد

***

لهش ناسک و لاوچاکی وهها ههن کچ و کور
گول درکه بهرانبهری بکهی، بیکهسه دور
گهر دوون که به دانسته دهیانکا وهک شیت
تیکیان ههل دهشینیت و دهیان کاتهوه قور

***

ئهم گۆزه وهکوو من بووه، دلدار و ههژار
جاریکی دلی خووش بووه، سههجار خههبار
ئهو ههنگل و دهسگره ی له ملیا دیوته
دهستی بووه زور خراوته سهه ملی یار

پهنديکي منالہکھت بده مامہی پير
با بازی به خاک و گل نہکا، ژیری بهیر!
بیژنگی له دمس دهرینه! بهس دای بیژن
کهلهی سہری پاتشا و میر و وزیر

***

سہر خوش به به مہی، له سہر دہراویژہ کہسہر
نہم کورته ژیانہ ری خہمانی مہخہ بہر
بہس گیز و نہزان و ہیر بہ، خو تو زیر نی
ژیر خاک بکری، دووبارہ بت ہیننہوہ دہر

***

بہس گیز بہ له ناو پینج و شہش و حہوت و چوار
مہی فرکہ! دہتاوییتہوہ و ہک بہفری پار
نہت زانی له کوپوہ ہاتگی روژی بہری
ناشزانی بہرہو کوئ یہ بہری پاشہ ہہوار

***

تا کہنگی خہریکی پینج و چواران مہیگیر
دلخوشی بده به کوری یاران مہیگیر
ژین کورته نہوہی ناپہنی خہم دابگرین
بوم تیکہ به یادی چاوخوماران مہیگیر

خۆلامهده ، دهی! باده که با بی مهیگیر
بهرمال و جبهت گرهو له لابی مهیگیر
گوی بگره لهمن : هرچی مهلا و شیخ گوتیان
ده گویی مهگره، لات وهکوو با بی مهیگیر

***

جاریکی به مهستی عهره بیکی پیخواس
نهیزانی له لۆکی ههمزه راساوه به داس
مه ی بویه حهرام کراوه، سا سهیری کهن
کورد بویه دهلی له ههمزه چی داوه ههباس!؟

***

بۆ گۆزه کرین دهچوومه لای گۆزه کهریک
سهه گۆزه بهمن پیکهنی! هر یهک له بهریک
نیمه ی وهکی خۆت دهبهی! سبهینی خۆشت
وهک نیمه دهبی به گۆزه ، لای بیخه بهریک

***

ر ابویره به سه بهرزی به نان و ئاو یک
سهر دامنه ی نه بۆ ههموو نایاو یک
لهم ژینه که هر دمیکه دیت و دهروا
مهردایهتی مهفرۆشه له پیناوا ئاو یک

ئای خۆزگه ببايه جيگه بۆ سانهو ميهك
لهم ريگهيه دووره سوور و پيچ دانهو ميهك
سهه خۆزگه له پاش نهمان و مكوو سهوزه گيا
بكر ايه له گل هو ميدي هه دانهو ميهك

***

خهو بهسييه بهيانه ههسته چاو كالي شه پال
گفتيكي شيرين بكه مهزه ي باده ي نال
كارواني ژيان دهئاژوي روو به نهمان
هاكا من و توش دهبينهوه خهون و خهيال

***

ئهه ژينه كه راده بري، چ شيرين و چ تال
توش بي به مهرگ، چ دهر بهدەر بي چ له مال
بي خهه بزي! خوش به! پاشي مهرگي من و توش
بي پسانهوه دين روژ و شهو و مانگ و سال

***

بو بيري به ههشت و ناگري كهوتي يه چال
خوشتر له خه يالي شيرنه باده ي تال
بهس ترس و هو ميدي بي نيشان و بهلگه
پيشينه دهلين: كهس به خه يال نه بو به مال

کوا مهی؟ برهوی خهم و خهیاأل و خهوهکههم
وا روو به مهرگ گلور دهیی رهورهوهکههم
ئهو خشتی له خاکی من دهی پیژن
نیژیکه بچیته چینی خانووی نهوهکههم

***

ئهو روژه که مردووم و له دنیا نابم
ئهو کاته که لهش توز و گلی بهر با بم
خاکم بکهنه گوزمهله ، بو مهیخانه
تا مل پری مهی بکهن ، لهوانهم رابم

***

گوزیک له دهسم شکابوو ، ئهو گریا بوم
خهم دات نهگری منیش یهکیکی وهک توم
زور جار منیش وهکو تو گوزهم دهشکاند
توش روژی دهی به گوزه دهشکیکی وهک خوم

***

ئهم پیاله وتی که هاته سهر لیوانم
شا بووم و گهلئ وهک تو له ژیر فهرمانم
له خوار دنهوما دهفر و پیالههم زیر بوون
وا نیستی پیالههم و به سهر خوشانم

مه‌گير و مره مه‌ی ئال بده با بينوشم
شه‌شدانگی به‌هه‌شت به شووشه‌یهک ده‌فروشم
فهر مووته: له پاش مهرگ به‌ره‌و کوئ ده‌م به‌ن؟
سه‌ر خوش که ده‌روم، کئوه بچم دلخوشم

***

ئاخ خوزگه له مردنا به مه‌ی شور اوم
ژیر سئیه‌ری مه‌یخانه‌یه‌کا نئژراوم
کئ روژی قیامه‌تی منی دینه‌وه بیر
هیچ بوم نه‌گه‌ری، له چومی مه‌ی خنک اوم

***

مه‌گير بگه پیم! له بی مه‌ی ما روتم
توورم بده کووپه‌وه له دووریت سووتم
گورم له په‌نا ره‌زان بکولن. ره‌زه‌وان،
هه‌لبه‌ستی له په‌لک و داری میو تابوتم

***

چاو جوان ده مه‌رو تیری دلم بت بینم
گول چین؟ که له سه‌ر روومه‌تی تو گولچینم
داخم که هه‌بی له گیزه‌لووکه‌ی مهرگه
وهک په‌لکه گولی هه‌لده‌وه‌رینی ژینم

دهم بينی که خه مبار و کز و دامام
وا بېر مهکهوه له مهرگ و کهس ترساوم
مردن که له ريمه ، هس دهبي ، ناترسم
ژاکاوی نهوم به نارزوو نهژياوم

***

هس چهندي بلئی به بهژن و بالا جوانم
روومت گول و چاوکهژال و لئو قهيتانم
وهستايی که وای له خاک و گل دارشتم
نيازی لهمه چی بوو؟ بۆچی کرد؟ نايانم

***

هات و چوو به بيهووده منالی و جوانيم
پير بووم و به بی داخهکهه و خوزيا نیم
شاگردی زهمانه بووم و زوريش چهوسام
وهستام له ههموو کار و له هيچ وهستا نیم

***

بۆ هاتمه سهر زموی و له بهرچی چوونم؟
بههره ی چ بوو بۆ خودا نهبوون و بوونم؟
هاتووم و دهچم بی وه بزائم بۆچی؟!
پاش مردنهکesh دووره دهر او ی روونم

لهم بيخهبرى خومه كهساس و ماتم
بيهووده دهوورئ دهم و سات و كاتم
من بيم و نهيم جيهان و مكوو خوى وايه
مهگير و ره ليكى دهوه من بو هاتم؟

***

هاتن به دهسى خوم نهيوو هنيانانم
دهرچوونه دهريش چون و كهيه؟ نازانم
سهده خوزگه نههاتبام ، نهچووبام ، نهبيام
لهم گيره و كيشهدا رحمت با گيانم

***

پاك هاتمه سهر زهوى و دهروم ، ناپاكم
خوشيم كه نهدى ههميشه بوى خهمناكم
سويراوى چههم كلئ دلى نيئل داوم
زيانيشه به با دا چووه توزى خاكم

***

خوا داوى دهناوه داوى نهو با نادم
دهعبايهكى گرت و ناوى لئ نا نادم
راوى نهوه، داوى نهوه ، داناهش هئ نهو
دهمخاته تهله و گهركيه خوشم لادم

گیراوه قورم ، خرامه قالب ، خشتم
بادراوی یهکئی ترم که خام، گشتم
چاتر لهوه بم که هم ، لهدهستم نایه
خواروژی بهری بهو کله چاوی رشتم

***

دهسکاری خودایه خوّم و ئاکاریشم
بو ههرچی دهچم له دهستی ئهو دا ریشم
هیچ کاری به دهست خوّم نییه ، ههرچی دهیکهم
ئهو پیمی دهکا ، هیشته گوناهاریشم

***

به خویندنهوه کراوه فرچک گیانم
زانسته مژیم و بوته ئاو و نانم
حهفتا و دوو ساله بیر دهکهم ، دهخوینم
وا تازه دهزانم چ له هیچ نازانم!!

***

زور کولکه مهلا و شیخ ههیه ریم پی دهگرن
لایان ههلهیه له ژینی خوشم بدویم
خزمینه ! نهزانین چ بهلایهکی زله
هاتوومه جیهان دهبی نهزانم من کیم!

پوژ گهوریه ، چۆن به توپه قور و هیشیرم
زانام به گهلی نهینی ، خو دهویرم
زور پر له گهوا هیراته ده ریای بیرم
دهر خستن و شانسانی به کس ناویرم

***

سهر کونه کمران دهلین که: مهستی بادهم
من گوچکه بهوان تهوس و توانجان نادم
سهر خوشم و مهیخانه په رستم بوچی؟
هر بویه که خو له خو په رستی لادم

***

جار جاره پهنا به مهی دهبم، ناچارم
خه مبارم و پیم دهلین که تاوانبارم
خوزی و هکوو مهی درو و دزیش مهستی دهکرد
مهردیکم دهویست که بیگوتایه و شیارم

***

چم داوه له کفر و چم داوه له دین؟ من ژیرم
مهیخانه و مهیفروشه تهکیه و پیرم
مارهت چییه؟ پرسیم له جیهان، که هیفه گوتی
پروو خوشی؟ ههوالی توم و، زویری؟ زویرم

با ههستم و چاومهست و مهییکی جور کهم
بهس زهردی خهمان بم و به مهی رووسور کهم
لاوچچئ به رووی هوشی بزۆزم دادم
با تاوئ له خهو راجئ له خۆمی دوور کهم

***

چاومهسته دههسته بیره لام خونچه گۆلم
ماچم دهیه ، بم دوئنه ، مهشکینه دلم
لهم دهفری مهیهت کاسهیهکم بو تئیکه
تا نهبووه به دهفر و کاسه و گۆزه گۆلم

***

مهییگیر وهره لام چ دهر بهسی بهدناویم؟
پاراوکه دلم، سیس و کزی بی ئاویم
مهروانه که پیرم ، دهمی سهرخۆشم کهی
پنم وایه شل و شهنگه نهمامی لاویم

***

ئهه جار ه په لاسی شهرم و دین پاره دهکهه
ئهه دهردی ههژارییهه به مهی چاره دهکهه
سی بهرده دهئیمه مستی بیری پیرم
کیژی رهزی رووسووری تری ماره دهکهه

هیشتا له بههشتا دهگهرا بابادهم
لهو روژوهه من ئوگری جامی بادهم
ئهو تلته که پیری مهفرۆش دهی ریژی
توزیکی به زیر و گهنجی قاروون نادهم

***

مههگیر وهره بهرمال و جبهی دهفرۆشم
ریشم له گرهو دهنتیم و شهی دهفرۆشم
تهزبیحی دهسم که داوی فیلبازانه
ههر کهس دهیهوی به چۆری مهی دهفرۆشم

***

گیانی منه مهی که بی ئهوم بی گیانم
ژانم له دلایه بادهیه دهرمانم
ههر ئهو دهمه لام خوشه که مههگیر بیژی:
ههر دوو فری دی؛ بلنیم بهسه و ناتوانم

***

مهی کووپهیهک و گوشت و مهزه و نانی گهنم
جوانی بهتهنی له چیمهنی بیته کنم
ماچی دهمی مهی نوشی له سهرخوشی دا
وهبزانه که مهزن و میری ئهو ناوه منم

مه‌یگیر به دووچاوه مه‌سته‌کانت مه‌ستم
تۆم لابی له دوو جیهان به‌چی دهر به‌ستم
هاواری له پیری ده‌ستگیره دهر ویش
من پیرم و تۆم ده‌وی که بگری ده‌ستم

***

مه‌روانه په‌شێو و لێو به‌بارم ، نه‌که‌مم
به‌رزم له هه‌زاریا چیا‌ی سه‌ربه‌ته‌مم
هه‌ر که‌س له سه‌ر یکه‌وه خودا پێداوه
من خاوه‌نی شه‌شدانگی کۆل و دهر د و خه‌مم

***

مه‌یخانه په‌رست نه‌بووم و تووشت کردم
به‌و پیری به‌مه‌و پیری ئه‌فینت بر دم
رووبینی که لێلاوه تکا ، تۆبه‌شکا
دینداری که ره‌نگاوی ریا بوو ، شردم

***

کاروانه ژیان ، گه‌ره‌ک به‌له‌ز به‌م ، راکه‌م
میوانی شه‌وی درێژی ژیر ئه‌م خاکه‌م
گیانم دهر ده‌چوو ، وتم وچانیک ، فه‌رمووی:
دیواری له‌شت شکسته چۆن بار ناکه‌م

دلدارى چ ياره؟ فيره سهوداي كردم
پروانه له چاوى سوور و رهنگى زهردم
نرخى بزهيهك باره له سهر لئوانم
پارسهنگه دلى گهرم و ههناسهى سهردم

***

كى تا سبه دلنيايه بو مان و نهمان
ئهى مانگه وهره له دل دهر اويزه خهمان
خوش مانگه شهوه ، ههلى مهيه و مهى بينه
تا تيشكى نهداوه مانگ له گورخانهكهمان

***

دلتهنگى ههبي، دهبي به مهى ژهنگى بهرين
بو بيري نههات و هات چما خهم له بهرين؟!
سوزى كه مهرگ تهپلى نهمانى لى دا
ئهمن و تو دهگهل با بهدهمى هاو سهفهرين

***

له نويني گالا پهكوو... كه نوستوو زورن!
بهر بير و خهيال كهمن ، لهبيرچوو زورن!
ههرچهندي كه دهر وانهه بيابانى نهبوون
سهه هيندى ئهوانى چوون ، نههاتوو زورن

داخم گهلی یار و خوشهویستان مردوون
لهش خاکی نیوان کومهلی دار و پهر دوون
چه شتمان له مهیهک هه موو له ناو کوری ژیان
پیش نیمه به دوو سی پشوو مهستی کردوون

***

گورخانه نشینان که له بن سه ریوشن
خورایی نییه وه ها کپ و خاموشن
ئهی خوایه له کام بادهیه دهر خوار دت دان؟
بیهوشن و بو ههتا ههتا سه رخوشن

***

داخم نهوی دیر هات و نهوی کهوناران
هاوباو هشی مهرگن و له دنیا تاران
کهس نایهتهوه به رهو ژیان لئی پرسم:
له کوئی یه بنه و باری ههواری یاران؟

***

گور هه لکه نی من له هیچ و پووچ دلخوشن
خشتی گلی کونه مردووان ده فروشن
روژیش دی گلی من و نهوان بکری به خشت
تا گوری ههژاری تری پی داپوشن

هۆ مامی ههورگر! بهسه ههڵکهی دامان
ئهو خهڵکه به تو پیدهکهزن ، تیت پامان
ههر لاشی ههژاره و سهری شا و خونکاره
سوری دهدهی و دیکهیه دهفر و نامان

***

پیک نایه ههتا سهه له جیهانا گیر بوون
زۆر شیتی یه بی باده بژیم سیس و زهبوون
دهس بهرده له کۆن و تازه وو ترس و هومید
دنیا که نهمام ، تازه یه یان کۆنه ، به توون

***

زۆری وهکوو مهی قهزا و قهدهه چاند و دروون
بیهوده چه داگره خهمی بوون و نهبوون ؟
پیلایی پیرم له باده بو تیکه وهخۆم
ههرچی دهبوو بی و بی ههموو هاتن و چوون

***

ههڵسه بهسه پیهه خواردن و مل کزکردن
مهی تیکه بخۆین له باتی خهه بو مردن
ناکاری جیهان نهگره وهفای تیدا با
نۆرته نهدههات لهوانی زوو پابردن

چ کراوه بهری؟ نه تو ههلی دینی نه من
لهو باره به راست نه توی که دهخوینی نه من
چی بوی دهگه پین له پشستی پهردیکهوهیه
گهر پهرده نهما نه توی که دهنوینی نه من

***

ئهستیره ههموی ئهگهر درشت و وردن
ئاوان و دهرون و دینهوه و لیک گردن
لهبرانهوه نایه هاتوچوی چوون و بوون
تا خوا ههیه ههرده مینی زان و مردن

***

ئهستیره و مانگ و روژ له عاسمانانن
هوی گنچهل و مشت و مری زانایانن
چین و چ دهکن؟ کیوه دهچن؟ چون هاتن؟
خوشیان و هکوو من نهزان و سهرگهردانن

***

شادی لهمهرايه پنجی خهه خومانین
هوی زور و کهمی رهوا و ستهه خومانین
راستی و بهزهیی و بهرز و نزم بوون ئیمهین
قاشوولکه شکاو و جامی جهه خومانین

به هره ی چ ودهست كهوت له بوونمان گهر دوون؟
قازانجی چ دیتته ری لهوانه ی مردوون؟
هیچ كهس نیه لهم گیزه دهرم خا و بیژی
بو بوون و ژیان و مان و بو مردن و چوون؟

***

پیاوانی به ژیری و هونهران دلخوشن
تامهزرۆ به ماست و دوشن و نیڤر دوشن
وا باشه ئەگهر دهکری نهزان و گیل بن
كهس گیزهر و تووریش به هونهر نافرۆشن

***

مانگی رهههزان نزیکه و پیمان نیژن
مه ی ههر چی ههیه بریژن و مهیچینژن
من هینده دهخۆمهوه له کلکه ی شابان
مهست و كهله لا بۆی دهكهوم تا جیژن

***

گهر دوون له سهری دایه خهپالی بو مان
ههر وا دهگهری بکولی چالی بو مان
ناله و شهوه ببیا چ دهکا با ببیکا
مهیگیر شهوی خوشه تیکه نالی بو مان

زور کەس هەیه هەر دەویژن و نایبژن
ئەو ئیمە بە گێژ دەزانن و خویان گێژن
گۆیا ئەوی کووپە مەی دەکا دینی نیه
بۆ ئەو کەسی کوولەکە ی دەکا چی ئیژن!؟

***

هیندیک بە خەیاڵ لە دین و ئایین ژیرن
لایەک بە گومان لە بی گومانی گیرن
سەیری دەبی تی بگەن کە هیچ تی نەگەیین
کەمتر لە سەری پیاز و پەلکی سیرن!

***

دەنگ بیژ و کچیک و گۆشەیهک پەیدا کەین
خۆشی سەر و دل لە ماچ و مە ی داوا کەین
نە هومیدی بەزە ی کەس و نە ترسی دوا پرۆژ
با خاکێ بە با و ئاوی بە ئاگر داکەین

***

خۆزگەم بە کەسی نیشان و ناویکی نەبوو
لە شوین پر و پووچ خەیاڵی خاویکی نەبوو
نەک وەک من و تو کونده بەبوو ئاسایی
چاوی لە قەلایەک بوو، کە لاویکی نەبوو

گه نجت دهوئ رهنجی دهوئ واهاٲ، وا چوو
 كئ گول دهچنئ دركى له دهسٲى ر اچوو
 تا شانہ نه بوو لهٲ لهٲ و جهرگى پارہ
 كهى دهسٲى به كاكولئ جوانئك داچوو

***

دهروئشيه كه مان كيسه يه كى بئ بن بوو
 مه يگيرى جوان ر ئيه ر و پيرى من بوو
 پيم وايه له مه يخانه ده بئ وهى بينم
 ئهو ژينى له سووچى فيرگه دا ليم ون بوو

***

هوژان و بليمهٲان و بير پروون و پٲهو
 بو بوون و دهچن؟ كهس نه ئه مى زانى نه ئهو
 تاريكه شهوئك گهران به بئ رئ و ، گئژ بوون
 ئهفسانه يه كيان نه هوئى چاويان چوه خهو

***

گهر دوون كه گهرا دژى نيازى من و تو
 عاسمان بهمه چى، ههشت و كهوت بن يا نو؟
 بمرم كه لهشم بهمن چى ههرچى دهخوا
 ميرووله له گل كو بئ، چ گوركى كهژ و كو

پرسی له مراوی، ماسییهکی لابرژاو
کوا تازه بلّی به جوگه دا بیتهوه ئاو؟
پئی گوت بهمه چی؟ که ئیمه مردین، دنیا
دهریا بی، تراویلکه بی، یان ههور و ساو

***

وا مانگه وهسهر کهوت له سووچی ئاسو
مهی تیکه بخوینهوه شهویکه و نهمشو
دهس باوئ مله، مهترسه مانگ ئاوا بی
زور دیتهوه سهر بدا له گلکوی من و تو

***

ئهو خوئی که دیت چ زور چ توزکالیک بوو
کیل گهردهن و کولمه سوور و چاوکالیک بوو
شهرمی بکه توزی دهتهکینی بهرگت
ئهو توزه گلی روومهتی لئو نالیک بوو

***

ههر پنجه گولیکی سوور له گولزاریک بوو
ئهو سوورییه خوینی دلی دلداریک بوو
ههر پهلهکه وهنهوشهیهک له ههردی دهردی
خالیکه له سهر روومهتی نازداریک بوو

شهو فینک و دهر سهوز و وهها مانگه شهوئ
با بخوینهوه کوا ههلئیکی دی ههلدهکهوئ؟
مانگ ههر دئ، بههار دئتهوه، تهنیا ئیمهین
دهمرین و دهبینه گیاو و گل لئیر و لهوئ

***

تا ههل همیه دلخوش به، ژیان رادهبرئ
لهم خانوه رهشهی لهشه گیان دهر دهکرئ
ئهم کاسه سهرانهی که دهبینی، سوژی
ژیر قاچ و قولی کاسهکههران رادهخرئ

***

ههر شهو بوو له مهیخانه دههات ناوازی:
خوشی له کهسیک له ئیمه مهی دهخوازی
بو مات و کزی؟ گهلئیکی وهک تو گهر دوون
کردوونی به توز و خوئی سهر رنیازی

***

چاوجوان نه دهمی خهوه ده ههلبینه سهرئ
مهی تئیکه له کووپه چهند قومیکم بدهرئ
هاکا قورری خاکی من و توش ههلشیلن
بکرئتهوه کووپه مهی لهکن گوز هکرئ

پڙڙاندي ههور له دهشت و دهر باراني
بي مهی بي دهمی تامی ژيان نازانی
وا نيمه له سهپری سهوز هزارين داخو
سهوزهی گلی نيمه کی بکا سهیرانی!؟

***

تای ماشهري ژين بهی وچان ههلهکری
زانا نهوهیه: دلخوش دهژی بی خهم بمری
مهیگیر خهمی چيته بو سبهینهی قیامهت؟
بوم تیکه ههتا دهر فتهه ؛ شهو رادهبری

***

لاویچی له مهی سهد دل و سهد دین دینی
ههر تاقه قومیک مهملهکتهی چین دینی
چی خوشه له سهر زهوی وهکوو مهی نابی
تالیکه ههزار گیانی شیرین دینی

***

دلخوشی دها مهی و دلی خهم دهری
فرمیسی رهزانه ، نهشکی خهمبار دهری
زور سهیره له لام کهسینکی مهی دهروشی
چی چاتری پی دهکری؟ مهگهر مهی بکری!

گیا شینی به هاران هه رتی خونچه وهبی
لات وایه به ههشت نه گهر هه بی و مک نه بی
مه یگیر و مره تا به ههشتی دنیا ماوه
ههشتیکی له مشتته بیته نهک نو بی، نه بی

***

زانا له جیهان که سیکه خهم دانه گری
دلتهر بژی، وشکی له دلا رانه گری
تا سوالته تی ژین به بهردی مردن دهشکی
دهستی له ملی شووشهو و یار هه لنه گری

***

چون توبه له مهی ده که ی ههتا مهی مایی؟!
نهو روژه مهخوره وه که پهیدا نابیی
نه خوازه به هار و چیمهن و دیمهنی گول
توبه ی چی؟ هزار توبه له توبه ی وا بی

***

بو ژانی دلان هه مهیه دهر مانی بی
زانا نهو هیه تامی له مهی زانی بی
نهو کونه په روژی لیوی له مهی پی دهرسن
بهرمالی هزار سو فی به قوربانی بی

کاتئ له زهوی وههوشه سهر دهر دئینئ
سروه دهمی خونچه ماچ بکا و رای ژینئ
چهند خوئشه له گهل خونچه دهمی رای بوئری
تو توبهشکین و نهو دلت نهشکینئ

***

نهو جوانه که خوم دهلیم به تهنیا جارئ
باومش به یهکا بکهین له دم رووباری
چیمهن گول و سهوزهپوش و ئیمهش سهرخوش
پیم وایی بههشت وایه ، بهلام لی باری

***

بوم بان کهنه مهیگیرئ که : با مهی بینئ
پیری چلهکش بادیه خوی بنوینئ
سهر خوئشئ بنالینئ له نیوهی شهو دا
سهد نوئژی ربابازی مر و موچ دینئ

***

شیخئ به ژنی خراپی گوت: بی شهرمی
بو ههرچی دهست بو بهرئ ساز و نهرمی
پنی گوت: بهلئ من وهکوو دیارم ههر وام
توش داخو وهکوو نیشان دهدهی دلگهرمی؟

گهر دوون که به زانیاری بکړدا کاری
چون واپر دهبوو له هیچ و پوچ و خواری
کهی راسته همزار و لئو به بارن زانا
بی میشک و کهریش له زیره نال و باری!

***

گهر دوون و مکوو دئو بهراوژوون ئاکاری
هاوالی نهزانا، دژی زانیاری
مهیگیر و هره هوشم بهره بهلکوو جاریک
لئی تیکچی به لای ئیمه بچرخئی باری

***

هوشم که دهبی خففت دلم دهر دینئی
سهر خوش که دهم : هوش له سهر م نامینئی
کاتیکه نه زور مهست و نه زور وشیارم
گیانم به فیدای ئهو دهمه دنیا دینئی

***

چاو جوانه بهیانه و کهله شیر دمخوینئی
بانگیکی له مهیگیر بکه با مهی بینئی
داخو شنهبای بهیان، خوناوکهی باران
کهی بینئی له سهر گور کهمان برژینئی

ئەو كۆشكى ملەى دەكرد دەگەل عاسمانى
شاهانى دەكەوتەو لە دەرك و بانى
دېتم پەپوسىمانەىه لىى دەخوئىنى:
كو باگرە وو بەردەت؟ ، بەزم و رەزمت كوانى؟

***

خەم بۆچى لە سەر بوون و نەبوون دادەگرى؟
دوا رۆژ چىه كەى دى؟ چتە وا بۆى دەگرى؟
مەى فر كە! مەترسى بە قەرز ، نازانى
نىوانى هەناسەىهەك دەژى يان دەمرى؟

***

بى خەم بە ، ژيان هەلىكە هاكا مردى
تاوئىرى مەرگ گلا و لە بنيا وردى
نازانى لە كوئو ناردراوى ؛ سا بە خودا
ناشزانى مەرگ ، كە مردى بۆ كوئى بردى

***

ناچارى ئەشى بارى مەرگ هەلبگرى
ناشى هەموو دەم لە ترسى مردن يمرى
خوئى و رەگ و پئىستىك و دوو سى ئئىسقانىك
وہ بزانه نەبوون ، بۆچى يە خەم دادەگرى ؟

وه بزانه جيهان به نارزووی تو دهگهري
ئهم چهرخ و خولهی ههمووی به فووی تو دهگهري
وهبزانه که سهد سالی ژیاوی ، پاشان چی؟
مهراگیکه له سهر ریگه له دووی تو دهگهري

***

دنیا وهکوو خویهتی و مرو نامینی
تو توژی نهویش ههر وهکوو سوژی و دوینی
نیمهش که نههاتبووین وهکوو خووی وابوو
لئشی دهردهچین کهمایهسی ناهینی

***

ژیانت چیه؟ تا چووک و شلی ، شاگردی
وهستای که گهیشتی ، پاشی: پیری ، مردی
پوختایی وتار له من بیسی باشه
توژیکی له خوڵ بهرز ببووی ، با بردی

***

زانپوته له ههوت و چوار موه هاتی که بووی
گیژیت و له بیری چوار و ههوتاون بووی
ئاسووده بژی ههزار کهههت پینتی بلیم
نایهیتهوه گهر مردی ، نیتر چووی ههر چووی

مهى تتيكه وهخو دهرفتهه ؛ هاكا مردى
لهم ژير گله بئ ههوال و بئ هاودهردى
وا پيتى دهلئيم شتتيك له لاي كهس مهيلئ
نابيتتهوه گول پهلكه گولئ بابردي

***

گهر دوون وهكوو منداله لهبهر بيكارى
خستينيه دهرئ وهك مت و موور بو يارى
تاويكى له بهر دهستى ئهوا ديين و دهچين
دهخرئينهوه سندووقى نهمان بهكجارى

***

رابويره ، دلئت خووش كه چما خهم له بهرى
دهرفته له دهست ئهگهر نهدهى بهختهوهرى
يهك جاره كه دروايهوه ههل نادهيهوه
هوشى بدهرى ! مرؤى ، نه سهوزه و كهوهرى

***

ئهم خهلكه، له كار گاي خودا دئته دهرئ
ههر كارى ئهويشه سيس دهبي و ههلدهوهرى
ئهى خوايه! ئهگهر باش بوو له پاى چى نهت هئشت؟
گهر پووچ و چرووكه ، كئيه كردويه بهرى؟

سەرخۆش دلى نايه پيالهيەك بشکينى
هەر تۆزى لهبار و رىک و پىک بنوینى
خوایه ههموو لاشه ناسک و لاوچاکه
بوچ رىکى دهخا و له داخى کى دهرزینى!؟

***

پرسیم و نواریم و گهرام لىر و لهوى
هیچ بهلگه نهبوو تهمی گومانم برهوى
نازین به خهیالى ئه به هارهى نايه
تا ماوه ژيان.. باده له دهستان نهکهوى

***

گهردوون به دزی دوینى له لام درکاندى
ههرچى بهسهرت دى له دهس ئیمهت زانى
لهم چهرخ و خولهه دا دهسه لاتم بوایه
خۆم ئیسته رهها دهکرد له سهرگهردانى

***

مهیگير مهیه بهر بارى خهمان ، مهی با بى
چا نابى جيهان به ئیمه ، با دل چابى
چت دیته بهرى له رى ژيان گووى مهدهرى
ههرگیز وهکوو ناواتى دلى کهس نابى

چو وکټک له که لاهمهک له بهر لایبایئ
دهیکولی به دندووکي ، سهري پاشايئ
پيم و ابوو دهلي : بمگره گهر دهتواني
بهو که اللهيه سویند دهخوم له دهستت نايئ

***

دیم گوز که ریک قوری دهشیلای دوینئ
دهنگیکم ده بیست ، باوکه کوری ده دوینئ :
رولهم بهز هیبت به بابی خوت دانایه ؟
مه مشیله به قهو به هیمنی پیم لی نی !

***

مه یگیر و مره مهی بینه زه بوونی بوچی ؟
با پی بکه نین داخ له دهروونی بوچی ؟
کی پرسی به تو کرد له نه بوون و بوونا ؟
بیهوده کزی بوون و نه بوونی ، بوچی ؟

***

ههر کهس که دهسی به تیکه نانئ بره سی
لاکړخی هه بی ، شهوانه تپی دا و محه سی
چهند خوشه ژيانی وا چ نازاده به دل
بو خوی بی ، نه ناغا بی ، نه بهر دهستی که سی

رۆزی و تهمەنت پتر بکهی ، ناتوانی
بۆ زۆر و کهمیش پەرۆش و سهگهردانی
زۆر دهستهوهسانیت و بزۆزیشی به دهه
ئاواتی دلت له میو بکهی نازانی

***

نهیخۆی و نهپۆشی ، ئهدی بۆ چیت کۆشی ؟
سهرقالی ! شهو و رۆژ دهکری و دهفرۆشی
لیو تههرکه به مهی ، لیوی کچولیک بمزه
ژیر گل ههر دهبی ، پەرۆشی یان دلخۆشی

***

بروات که به دنیایه له تهکما به دهمی
بروانه له گۆرسان و رامینه کهمی
میرووله که کیشهوهی دهکهن لیر و لهوی
ههر یهک له دهمی دایه گلی خونچه دهمی

***

دهستم که برۆبیا به خودا ئاسایی
گهر دوونی ترم دهخسته روو سانایی
بهدهبختی بهشی نهزان و نامهردان با
دلخۆشیم دهدا بهرامبهری زانایی

مهينگير وهره! گا زهوى له پشته ، بهمه چي ؟
بادهم بدهيه جند و فريشته بهمه چي ؟
مهبخانهيهكم نيشان ده ، نهوسا دنيا :
مزگهوته ههمووى ، دير و كهنشته، بهمه چي ؟

***

يان دهچمه بهههشت هورى له دهورهم كو بئ
يان ناگره جيگهم به چزه و بو سو بئ
جواننيك و مهى و نهى و بههاريك بو من
چيم ناگرهكه ، قهرزى بهههشت بو تو بئ

***

دلبر كه بمان داتئ مهنيك و ماچئ
بهرمال و ردين به توونى ناگر داچئ
دلتهر له جههندهمايئ ، سا دهركى بهههشت
گيراوه به قور تازه كهسى تئ ناچئ

***

نوخهى كه نهما باوى خهيالى خاوى
مهينگيرئ دهبينمهوه به بادهى نالى
گيرهى رهمهزان بهربوو ، نهوا جيژن هات
دهم بينى له دهه گا و كهران رامالى

مه‌یگیر له‌مه بر‌وانه به سیله‌ی چاوی
ر‌ابر‌دوو ، نه‌هاتوو ، له‌سهرت دهر‌باوی
تا‌که‌ی خه‌می زوو کوچ ده‌که‌م و دیر هاتم ؟
مه‌ی تیکه و مخوین در‌هنگ و زووی پی ناوی

***

مه‌یخوره‌وه‌کان ده‌وه‌رن و ساز ده‌ین کۆری
مه‌یگیر وهره‌با ده‌فری شه‌راب هه‌لچۆری
ده‌یزانی خودا رۆژی به‌ری ، مه‌یخۆرین
تیکه‌ی مه‌ده ، زانستی خودا ناگۆری

***

مه‌ی خۆره‌وه‌نی و له‌نیمه‌هاتوو‌یه‌گه‌مه‌ی
خۆشت به‌دزی هه‌زار دزی و حیزی ده‌که‌ی ؟
فیزمان به‌سه‌را لی مه‌ده مه‌ستی نا‌که‌ی
هه‌ر کارێ ده‌که‌ی هه‌زار که‌هرت خۆزگه‌به‌مه‌ی

***

جوانی به‌په‌له‌و به‌بی نه‌وه‌ستان رۆیی
رۆژگاری ژیان وه‌ک شه‌وی مه‌ستان رۆیی
نهم ژینه‌که‌هه‌ر ده‌میکه‌ی دنیا
داخه‌که‌به‌بیه‌وه‌ده‌له‌ده‌ستمان رۆیی

زستانی ژيانه وا قهلی مهرگه قری
پیری ملهیهک بوو رهگی لایمی بری
بالداری جوانیم له لکی ئاواتم
هاواره لهمن چ زوو به زوو نیشت و فری

***

ر ابرد تهمهنم ههموو به نافرمانی
نهینووکی دلّم له چهوتی ژهنگی هانی
هینشتا به هومیدی بهزمییم چون همرگیز
پیم وا نهوو دوانی ، همر به تاکم زانی

***

فرمووته عذابم ههیه ترسو لئ بی
لهم گفته دهبی ئهوی بترسی کی بی ؟
تو رحمتی، له کوئی بی ، عذاب بیکاره
ئهو جییه که بی تویه دهبی له کوئی بی ؟

***

چاوم که به گریانوه بوو ، یار تاوی
دهپروانی له ئهشکی من به گوشه‌ی چاوی
بهم چاکهیه له نیازی گهیشتم که دهلی :
تو چاکه بکه و بیبه ده ئاوی هاوی

بوولئله كه هات ، مه پرسه كهنگی ساله
مه ی فرکه له خورئنی به تاس ، به پیاله
شیخ وازی له ههنگوین و گهزویه و من مه ی
مه ی تاله دهبی ههق بی ، دهلین : ههق تاله

***

شیخ ویستی له دهردی یار و مه ی چا بمهوه
بوژینی له پاش مهرگ نهشی پا بمهوه
نازانی که بوچ هوگری یار و بادهم ؟
پیم خوشه له حهشریش دهگهلی رابمهوه

***

گویا له بهههشت مشه و فشه ی خوراکه
هوری و کور و ههنگوین و شهراپی پاکه
بوم تیکه بهیادی کونه قهززان مهیگیر
نهم دهنگی دههوله تا له دوور بی خوشه

***

لیم بوته مهتل : بهههشته، جیگه ی حووره
ههنگوین و کهره و شیر و مه ی و کافووره
با نیمه به مه ی لیره بهههستی ساز دهین
تا پیای ههزار دهگاته بهغدا ، دووره

شووشه‌ی مه‌یه‌کەت بۆچی رژاندم خوایه ؟
وهک شووشه، نه‌شه و دلت شکاندم خوایه ؟
مه‌یخۆره منم کهچی یه‌کی تر ده‌گرئ !
بمبووره له پەرده دا گه‌یاندم خوایه

***

دنیا‌یه له (کهو) ده ، بئ گونا‌هێکی نیه
کهس بئ هه‌له نه‌ژیاوه له سه‌ر ئەم زه‌وییه
من کرده خراب و توش خراپه‌م توش که‌ی
جیاوازی له نێوان من و تو ، خوایه چی یه ؟
له کهو ده = له بیژنگ ده

***

به‌خشین ، له گونا‌ه و هه‌له چاو پۆشینه
تو چۆن هه‌ر شه‌ت به‌ ناگری پر تینه
بم به‌خشی به‌ نوێژانه‌وه که‌سمان له که‌سه
به‌ گونا‌هه‌وه بم به‌خشه ده‌لیم به‌خشینه

***

مه‌یخۆر که نه‌بن کاول ده‌بن مه‌یخانه
خوینی ده هه‌زار تۆبه له گه‌ردنمانه
به‌خشین چ ده‌کا نه‌گه‌ر گونا‌هبار نه‌بئ ؟
له گونا‌هه‌وه به‌خشین و به‌زه‌ی خوا جوانه

هەر ڕێیه بریم گشتی ههله و لارێیه
وا دیمه پهنا ت باری گوناهم پێیه
بم بهیته بهههشت نهگهر به نوێژ و رۆژوو
سهودایه ، ئیتر بهخشهکهت له کوئیه ؟

***

کێ رۆژی بهری قوری منی شیلاوه ؟
کولکه و مهرهزم به کام تهشی ریسراوه ؟
کارم که بهکی نهگرت و لیم ئالوزا
سووچم چیه؟ لای خوتهوه ههلیچراوه

***

ئهه تهکیهنشین شیخی به سوره و توره
پیت وا نهی هه مهستی یه ، کارم زوره
من خوینی تری دهژم و تو خوینی ههژار
جوابم دهروه کیه پتر خوین خوره ؟!

***

دهرویش وهره ئهم حاو و حوهت بی خیره
دهم بهستهی و توزاوی وهکوو گاگیره
خوا چاوی له دهستت نییه رۆژووی بدهیهی
ژیانیکه که پێی داوی به مهی بسپیره

دنيا به دهسى دسته كهر و گاييکه
هر جاشه كهره: وزير و پاشاييکه
ديندار به كهسي دملين نهران و گيزه
هر كس كه دملين كافره ز اناييکه

***

خوينتالی مه لا! به ريش و پشم و جبهوه
نهر و شت له دست دهچي به بيري سبهوه
زور وشكي دهبي به دسته چيلهی ناگر
فهرموو وهره مهخانه دهمی تهر ببهوه

***

وا چاخی گوله و دار و دهوهن گول پوشه
دهرويش وهره بهر! وهرگره مهی بينوشه
بروانه له گول به نهقلي تو پي دهكهنی
بو بيري جهههدهم ، دل و پروت ناخوشه

***

هر كس كه تهواوه ناتهواوی ماله
كي خيوي كولاو و كاله بو خوی كاله
خوينتاله ههتا ملان له ناو شيرنايي
كي رووگهش و خوين شيرنه زيني تاله

خوینتالت دهوئ؟ ئیسکی گرانٹ گهره که ؟
بو تهکیه بچو که دهر د و ژانت گهره که
مهیخانیه جیی لئو بهیزه و رووخوشان
مهیگیری ببینه گهر ژانٹ گهره که

***

خایام که سهرت گهرمه به مهی دلخوش به
دهس لهملی کچولهیهک دهکهی دلخوش به
دوا پروژی ههموو شتیک نهبوونه و چوونه
وای دابئی ههر نهبووی ، که ههی دلخوش به

***

گاییکه له عاسمان و ناوی کویه
گاییکه دهلین هه لگهر ههر د و بویه
سهیری کهره گهل بکهی له ناو نهم جووته
گهر ژیر و بهبیری سهیری خوش بو تویه

***

رویین و زهمان په شیو و ئالوزاوه
سهه گهوهر و دور یهکیکی لی نه سماوه
داخی به دلهم هزار وشه و بیری چاک
کهر بوونه ته له مپهر و نه بیژراو ماوه

ئەى خوايه له كارت سەرى زانا گۆژە
شېرنابى دەنئ يە دەم ؛ دەلئى مەى چۆژە
خۆت جوانى دروست دەكەى ، دەلئى مەى بېنە
بېاللئكى پراوه ، لارى كه و مەيرئژە

***

دېم پېرئ له مەىخانه سەرى دەخولاولوه
ناترسى ؟ وتم ، كه بمرى ؟ چت بۆم ماوه؟!
فەرمووى وەرە پېداكه ، گەلئ وەك من و تۆ
رۆيشتن و كەس نەهاتەوه لەو لاولوه

***

لەم رېگە درئژە كه مەرگى ناوه
كئ هاتەوه باس و خەبەرى هئناوه ؟
وەستان له دوو رېبانى نيازى پېر و پوچ
بېهوودەيه ، هەرچى چوو نەهاتە داوه

***

خشت پېژى هەتا كەنگئ به سەر دەرياوه
ناخ چەندە رقم له بت پەرس هەلساوه!
كابراى كه دەلئ دەچتە جەهەندەم خەبىام
چۆن زانى؟ چ دئوئك خەبەرى پئ داوه!؟

دوو رووی بی بهسه ، روو دهکهمه مهیخانه
ئهم ریشی سپی به مهی برهنگی جوانه
پیوانی تهمهن گهیشته حهفتا تا کهی
خوم ههر وهکوو ههم نیشان نهدهم ، شیتانه ؟

***

مهی تیکه ! ههرايه ! پیم دهلین بی دینه
چون رهنگی بهرم ؟ پهروم له ههش دا شینه
بهرماله گونا بهار مکهشم وا شر بوو
ههناگری تهقل به باری بیکهین پینه

***

مهیگیر وهره بوم تیکه دلم زور تهنگه
کی باشه ؟ ههموو کهس ده روو و سهدرهنگه !
با مهی بیهرستین و ئیتر واز بینین
تا وایی موسلمانتهی شهرم و نهنگه

***

مهیگیر به سهرت پردی سیر اتیش کهلهکه
سهیرانی بهههشت سهیری دوو چاوی بهلهکه
زورم له خودا ویست و کهمیشی نهگهیی
ههر توبهیه دهمداتی نهویش نهم گهرهکه

خۆ دووره کتیب بگره ، گهمهئ مندالە
ژیر بیرى له سهر شهراپ و لئوى ئالە
هوشت بئ ههتا خوینی نهڕژتووی گهر دوون
تو خوینی کچی رهزان بریژه پیالە

***

تازهم که به کهونه مهی ، جیهانبیش کهونه
زۆر لاش و سهری تیوه درا ئهم تهونه
چۆن هاتی؟ چلۆن دهچی؟ چلۆن بووی و دهبی؟
خهو دات نهگرئ وهکوو خهیاڵ و خهونه

***

لهم بیره که چین نهینی پشتی پهرده
ههر بیره موهرئ کاس و بهداخ و دهرده
ئهفسانهیهکی دوور و دریژ و بی بن
دهستئ بهره بۆ پیالە ، دهست لهو بهره

***

چم بیستوو له جیهانه یان چم دیوه
زانیمه چیه ، هیچ نهیئ نیوه و نیوه
مردن چیه؟ ههرچی دهکهم و دهکرینم
شیواوم و سهر نابهمه دهر لهو شیوه

لهم هاتنه بيهوودميه بيرم شاشه
سهربارى خهمان بير و خهمى نهو لاشه
مهىگير وهره قول ههلكه گاينهت بينه
خهم چلكى دله ، به مهى بشورين باشه

***

بى دلبر و مهى تهمهن بهسهر چون هيچه
بى رهنكى مهى و دهنكى بلور ، بوون هيچه
نازا و به دلخوشى بژى چند رورژيك
رابويره ، له هيچ بير مهكهوه ، گهردون هيچه

***

مهىگير وهره بوم تيكه نهوا نيوه شهوه
بهس بيرى له مزگهوت و كهنشنان بكهوه
دلتهنگى جههندهمى و به ناواتى بههشت؟
دايناوه خودا كوئندهرى. بهس لىكى دهوه

***

دلتهنگى مهرگ نابى نهوهى ليزانه
نهم مانهوهمان وچانى راگويزانه
تير سهيرى گولت نهكردوه بوويتهوه گل
له شوين گوله نهوروزه گه لاريزانه

زستانه ههتا ږوو دهکمه مه‌خانه
هس لاسکی گولټه و له دهوری ناگردانه
وه‌دیاره نه‌یاری جوان و ږووخوشه جیهان
تولټه‌ی ده‌می پیکه‌نینه نهم سووتانه !!

***

نهم هاتن و چوونی نئمه چی له‌دوايه؟
کی‌ی وا هه‌یه لهم گلټه هه‌لکا تايه؟
نهو لاشه هه‌موو ده‌که‌ونه ناورگی نهمان
سووتمانی وه‌هام نه‌دیوه ، دووکه‌ل نايه !

***

هس‌چیکي هه‌لټی ، به‌شی له ناوا بوونه
سه‌رکه‌وتنی هه‌وراز و به‌ره‌وژیر چوونه
شین بووی له زه‌وی ، پی‌ ده‌گه‌ی و دعت هیرئ
ناشیره خودا و ناشه‌کشی گه‌ردوونه

***

نهم کونه سه‌راو‌په‌رده که دنیای ناوه
شایی له به‌ریک ، شینه له پئینسه‌د لاوه
نهم خوانچه‌یه به‌رماوی هه‌زار جه‌مشیده
گوره و گه‌لټی بارامی تیا نیژراوه

هر بینه و بهره و ، هه‌خول و هاتوچویه
گوئ هه‌لخه هه‌موو دهنگی بژی و پرورویه
خه‌مانی ژیانه سووره ، گه‌دوون سه‌رکار
پرکردن و بیوانی مه‌یه لهو کویه

***

هر خاکئ هه‌یه خوئی له‌شی یاران
هر چاو و دلی دلبر و دلدارانه
وهک ئاو که هه‌ور خوئ و گل‌یش هه‌لبگری
تا پرژی هه‌شر ته‌وژمی خوین بارانه

***

ئه‌ی خواجه چ بیوه‌فایه ئه‌م دنیا‌یه
دهرد و رک و کینه گشتی هه‌ر لهو رایه
پروانی له ناو دلی ره‌شی خاکی ره‌شا
زور گه‌وه‌ری تیدا‌یه که نرخ‌ی نایه

***

خاکئ که له ژیر پی و په‌لی شوانانه
سنگ و مه‌مک و کولم و ده‌می جوانانه
هه‌ر خستنی له کام قوژبنی دیواریکه
یان شانی و مزیر یان سه‌ری سولتانه

هەر سهوزه که تازه له دهم ئاوی پرواوه
وهک تازه خهتی له لئوی لاوی پرواوه
ههنگاوی لهسه شینکه بهپاریز دانی
ئهو شینکه له خاکی مهستهچاوی پرواوه

***

بو ئاوی شهوی گۆزه شکاویک لامه
فرمیسی وشک نابنهوه بی نارامه
کهلهی سهری شا و دهست و پهلی دهر ویشه
تیکهڵ بووه ناز اندری کامهی کامه؟!

***

ئهم گۆزه که جی ئاوی کریکاریکه
چاو و دلی چهند وهزیر و خونکاریکه
هەر پیاله مهیهک به دهستی سهرخوشیکه
کهلهی سهر و میسکی ژیر و وشیاریکه

***

ئهم بادهیه گیانه چۆته لاشهی پیاله
وهک من به پرواله جوان و ، ژینی تاله
ئهم شووشهیهی که تو دهلنی پندهکهنی
فرمیسی ههزارانه له خوین دارماله

گهر دوون مهيه كههه مه رگه ، جيهان مهخانه
دهر خواردي دهدا هه ركه سهه ليهه مهوانه
بينوشه به رووي خوشه وه گهر نورهت هات
جهژ نيكه شهپور يكي دهگهل ياران

***

تا باخي گوليه بهخت و جوانيت له بهره
سهر خوش به ، دلته خوش كه ، چ ومختي كه سهره ؟
ئهو روژي له دهس دهچي ومگير نايه ته وه
چهپ گهردي زهمانه دوژ مني قهسته سهره

***

پيشي من و توش روژ و شهويك بوون ، كاكه
گهر دوون له گهرانا بوو ومكوو نيستاكه
لهم سهر زهوييه له ههر جي پي ومگويزي
خول و گلي چهند چاو و دله ، ئهو خاكه

***

بهر كهم بتهنه ، رايه له كهت بي پويه
مهه روكه له كوويه ، چ رهواي روژويه
ئهمر و كه به فيز و قوزي ، سوزي توزي
با بردهله ! بيت وابوو جيهان بو تويه !

بایی مه‌به به ژیان و کهمی رامینه
زوری وه‌کوو تو ئیسته سه‌تی له شوینه
دلخوش به هه‌تا ماوی ، مهرگ و له کهمین
تا توش نه‌رفینراوی به‌شت بر‌فینه

***

بیهوودیه بهس له سهر مه خو بنوینه
بگره و بکوژه ، کو کهروه و بستینه !
سهرکاری مهرگ گه‌لی له تو زوردارتر
ده‌تکاته سهر و ، ده‌لی : به‌شی من بیئه !

***

دهرد و خه‌می من که هه‌شته نه‌بر اوته‌وه
خوشی تو که ده‌نگی له جیهان داوته‌وه
ههر دووکی ده‌چی ، نه ئهو ده‌مینیت و نه ئهم
گهر دوون له گهره و هزار ته‌له‌ی ناوته‌وه

***

دنیا‌ت به خه‌یالی خو له توربین ناوه
زیرت هه‌یه ، عهرزت هه‌یه دیمه و ناوه
ئهو روژی مهرگ سهرت ده‌دا سهر به سهرین
ههر دووگه‌زه خاک و توپیک جاوه

خو بهس بده خهو که هوش و بیرت پتھوه
ر ابویره ژیان به مهی نهگهر روژ و شهوه
مردن که برای گهورهیه بو خهو ههر دیت
ئهو کاته له ناو نوینی گلا تیر بخواه

***

ههر دهر د و کول و ژانه ژیانی ناوه
تو بهفوری گه لایویر و مهرگ وهک تاوه
ئهو تاوه تیا ماوی مهتاویوه به خهم
کوا ئاوی تری؟ هیمی جیهانیش ئاوه
هیم = بناغه = نهساس

***

راستت دهوئ کاکه؟ لیم بیسی چاکه
جوانیکی پهباکه ، بادهیهک پیداکه
خوا کاری جیهانی کرد و لئی بووه ئیتر
له سمیلی من و ریشی تو بی باکه

***

ئهم بوون و ژیانهی ههیه چون رووی داوه؟
ئهنجایی چیه و بوچیه ، چی به داوه ؟
هیچ کس نهبووه و نیشه به راست بیزانی
ههر کس به خهیاڵ شتیکی بو ههلاوه

لهم جه غزه كه شوینی هاتوچوی هموانه
بی ژیر و سهره و دوور له پوان و سوانه
کئی زانی له کوپوه هاتوووه و کپوه دهچی
هوزان و نهزان وهک یهکه: سهرگر دانه !

***

ههوساری به دهس خۆته خراپه و چاکه
هوی خویهتی ههس کس گهشه ، یان خهمناکه
بیچاره تره له تو ههزار جار گهر دوون
بهس سووچ و ههلهت له سوکری گهر دوون راکه

***

چاوم له لکی هومیده بۆم دانایه
ئهی خۆزگه که داش دههات بهری ههبوایه
زیندانه ژیانم دهرهتان نابینم
نألۆز و گری پوچکهمیه ئهه ههوادیه

***

چاوبهستی فهلهک دهستی بریم کویرانه
خستمیه جهههندهمیک و ناوی ژیانه
دهردی مه ، ئهگهر نههاتوان بیزانن
روو ناکهنه ئهم خهیمه شری خهه خانه

بارانه دلۆپيڭكى رڙا دهر ياوه
خۆلڭكه گهر و خوليه له بهر دهم باوه
نهم هاتنى ناو ژيان و چوونەت چۆنه؟
ميشوولهيهك و توزى گهرا و ، گهرياوه

***

وا باشه پهنا بهرينه بهر مهىخانه
حهفتا و دوو ميللهت بهمهچى شهريانه؟
كهوتوونه بيابانى نهزانى ، بى رى
كويزن ، له شهوى رهشان و خۆليكدانه!

***

ههه كاري دهكهم رۆژى بهرى نووسراوه
بو چاك و خراب خوا قهلهمى لى داوه
پرسيار و گوناھى كردهوم بو له منه
نووسراوه ، دهبى بيكهه ؛ نيتى چى ماوه؟

***

گهردوون چته ؟ كى بى فهره رووت لى ناوه
تير و تهسهله و بهرىكى پر له دراوه
بى شيو سهه نهنيهوه ههزاران زانا
بم بووره نهگهه چى پيرى ، بىرت خاوه

گهر دونی چهوئیل همر به چهپی سوور اوه
ههر بویه نهوی راسته تیا داماره
بروانه له هاوالهتی شووشه و پیاله
خوین کهوته نیوانیان و لیو به لیو چهسپاوه

***

مه‌یگیر و مره ئەم هۆشه به‌کارم نایه
مردن ره‌شهباییکه ، ژیانم کایه
بۆم تیکه له گۆزه‌ی مه‌یه‌کهت ، هاکا دیت
گۆزیک له گلی منیش له‌ناو کل دایه

***

خویناله خهم و دوژمنه ، خوئی لی لاده !
خووشی له کهسینک لیو به بزه و دلشاده
مه‌یگیر و مره همر ره‌نجی له دنیا کیشام
بهر باده ! دهما بمگهیه خوت و باده

***

کی ره‌نجی ژیان ده‌کیشی نازایه کوره
بارانی له زیندانی سه‌دهف دایه ، دوره
پیاو بو خو بمینی مالی دنیاشی ده‌بی
پیوانه هه‌لیک به‌تاله زور جاری پره

زیر گهر چی نه سهرمه‌یانی پیاوی ژیره
بی دراو و ههژار له سهر زهوی یه‌خسیره
دهس‌ته‌نگی یه وا وه‌هوشه ملخوار و کزه
گول پی‌ده‌کهنی ، له باخه‌لی دا لیره

***

گول یاخه ده‌کاته‌وه بهرام‌بهر به شنه
بولبول دل‌ی خو‌شه کهوت‌وته ناواز و قنه
تا توش و گولیش نه‌بوونه تۆزی بهر با
مه‌ی بی‌نه له گولزار ئی بخه‌ین بار و بنه

***

نازداره به‌هاره ، سه‌وزه‌یه ، دم ئاوه
کوا ده‌فر و پیاله مه‌ی ؟ دل‌م ته‌نگاوه
گهر‌دوون گه‌لی وه‌ک تو و منی سه‌د جار سه‌د جار
به پیاله دروست کرد و له به‌ردی داوه

***

چاوجوان وهره لام، به خه‌م بل‌ی به‌و لاوه
لیم هالی هه‌تا داوی ته‌مهن نه‌پساوه
نه‌ورۆزه چه‌مهن سه‌وزه ده‌می سه‌رخۆش بین
تا سه‌وزه له سه‌ر گۆره‌که‌مان نه‌رواوه !

پهنجه‌ی گولی روومەت گولەكەم ، گول چینه؟!
پەرژینی بە گول: گول لە گولم پەرژینه
تا شینکە لە گۆرە با بە یەكتر شاد بین
داخوا چ دەمی لە دەوری گورمان شینه!؟

***

بۆ دەردی دەروون و كولی دل مە‌ی چاكه
هەر كووپه مە‌یه لە سەر زه‌وی دل پاكه
لافا‌وی خەم و كەسەر كه دەوری لی دای
مە‌یخانه: گە‌می نوو‌حه ، بە‌لمز بۆی راکه

***

مە‌ی بیر هه‌ری چاخ‌ی جوانی خۆمه
هاوراز و گلە‌ی رۆژ و شه‌وانی خۆمه
ناله و هكوو چاوه‌كەم لە دەوری یاران
تاله و بە‌لمزه‌ت و هكوو ژیا‌نی خۆمه

***

مردووی بە‌ره مە‌یخانه روحی تێدایه
ئهو بۆنی لە مە‌ی دی نە‌فەسی عیسیایه
دەرخۆنه كه دەخ‌رێته سە‌ری كووپه‌ی مە‌ی
تاجی سە‌ری سە‌د كاوس و جە‌م هێژایه

مهگير و مره دهس مهگير موه مهى بينه
مهى ژينه له ناو لهش و له رهگدا خوينه
كئ ديتى شتتيك له ناگر و ناويشه ؟
مهى ناوى ژياني مهيه ، خهم سووتينه

***

خوئى لهشه كه م به تاييه تى خر كه نه وه
مهى لئ بدن و بائى تهر و بر كه نه وه
خشتتيكى بيژن له مه ، بهلكوو جاريك
مهبخانه كه لينيكي بهمن پر كه نه وه

***

چيته له گهل نه م جيهانه كه وتوويه مله ؟
بايى ، كه دهلن بهخته و مره و جيگه زله ؟
كه م پال دوه ، ره شمالي لهشت تيك دهنه پئ
نهستوندهكى كر مو له پهت و سنگى شله

***

رامان و كزى بهسه ، و مره مهى تيكه
وهيزانه هه موو كارى جيهانت ريكه
خوت دانئى له سهر پهلكه گوليك ناونگى
مه رگت به گزنگيكه ، ته من تاويكه

لهم خانه دوو دەرگانه که پیټ تئ ناوه
هاتووی به پهله و دمچیه دهرئ لهو لاره
ژینت به خهفت بارییه مهرگیش سهر بار
پیټ وایه نه دؤر اوئی؟ خه یالت خاوه

***

بش بووبی وهفا ، ئیسته و مجاخی کویره
کئ راسته لهوانی دیوته؟ یهک بژمیره
هر کووپه مهیه ههوالی دلپاکه و بهس
بی قیله، مهترسه! خوتی پی بسپیره

***

مه یخانه دهگهل همدل و ههمدم خوشه
دهم بو دهم و دهستی بهری بو مام خوشه
زگ کووپه نییه ، له مهی جمهیی بی دهم و ژهم
بو له مهیری خهم ، دهم دهم و کهم کهم خوشه

***

دوستیکی به راستی خه مره وینمانه ، مهیه
ئیتز ههموو دوستایهتی دنیا گهمهیه
چاخی گول و یاریکی گولندام و مهیهک
رابویری به دل دهمیک ، ژیان هر ئهمهیه

حەیفم لە دلێ دێی کە بەبێ سووتمانە
دلدارێ تیا نەکردوو هێلانە
هەر رۆژێ کە بێ دلەس و بێ دلدارێ
بێ نرخە پێ و پووچە زیانی ژیانە

***

پشکووتوو گۆل ، چ دیمەنی شەنگی هەیه
مەهگیر وەرە بۆم تێکە ، دلم ژەنگی هەیه
بەس بۆم بلێ چیرۆکی بەهەشت و هۆری
خێو و جنە ، رەنگی نیە هەر دەنگی هەیه

***

وا جێژنی بەراتە و شەوی رۆزی دانە
سەرکاری خودا گەرمی گەز و پێوانە
مەهگیر بەشی من وەرگرە خۆم سەرخۆشم
تا رۆژی مەرگ جینگەمە ئەم مەهخانە

***

پیرم و ئەوەتە ی لەبیرمە ، ژینم تالە
هەر خۆزگە بە پارە و ، گلەیی لەم سالا
لەمنت کەوئێ مردن دەیهوئیم ، های مەهگیر
دواکۆچە دەفریام خە دوامین پێالە !

گەڕانەوه

نامر ادیک

لاوهکان، گهوره کچان، نازداران
دلبران، دلتهر مهکان، دلداران
ده مهرون تاوی بمینن لیره
فاتحاییکی بخوینن خیره
له نیوئم گوره ههژار نیژراوه
زور له ریئی نیوه جهفای کیشاوه
ژینی خوی کرد به فیدای خوشیی کورد
له ریئی نازادی به ناکامی مرد
تو خودا کاتی که نازادیو سهند
رهگیزی خوینمژ مهکانو ههلقهند
کیژ و کور ههچی به لاما لادا
پیم بلئی و پاییی به قهبرم دادا
ئهی ههژار بهسیهتی مردن ههسته
موژده بی مهوتنهکمت سهر بهسته

***

گهرا نهوه

سویندیکی گھوره 1954

له خهو راپهرن چي کريکاره
مهچنه کار نهمرؤ يهکي نهياره
خهبر بنيرن بؤ نزيک و دوور
کؤ وهبن، هملکن نالايهکي سوور
ناسنگهري بي کوتکي لهسر شان
رهنجبهري خوي و داسيکي دم پان
له دهوري نالا سروودي جيژن
به ناهنگي بهرز تيکرا بيژن :

***

ئهي سهرمایهدار پيسي پاره زور
سپي لهش، دلرهمش، زگرلي خوینخور
تهمبئل، تهومزل، ترستوک، خویری
بانبانکی نوستوی سر کومای زیری
تاکهي تاکهنگي دهکوژي، دهبري !
ئييمه بهو پارته دهفروشي، دهکري !
چون من شهو و روژ نارهق بريژم
قته تامي چهوري و شيرني نهچيژم !
چون گهنم چين بم، شک نهبم نانئ
چ دينيک ئهمه به راست دهزاني !
دهسکاري من بي کوشک و سهرسهرات
کهچي جي خهوي له من بي قات !
حهري بهرتان من چنيم رستم
ئيوم پوشته کرد ههر خوم چنيم !
تاکهي دارتاش بم بي دهرک و کورسي
جوؤلا و جوتير بم بي دهرپي و برسي ؟
تاکهي فرميسکي ژن و مندالم

ئارەقى رژتووى رەنجى چەند سالىم
دەدەى بە ئارەق خۆت سەرخۆش دەكەى !
من نەخۆش دەكەى خۆت بېھۆش دەكەى !
ئەى زالىم دنيا بە پېچ و دەورە
بلەرزە و بېبە ئەم سۆيىدە گەر وە :

***

سۆيىدەم بە يەكەم جەژنەكەى ئەيار
سۆيىدەم بە ھىزى چىنى كرىكار
سۆيىدەم بە چرچ و لۇچى ناوچاوم
دەستى قەلشاوم، لاقى سوواوم
سۆيىدەم بەو باسكە كوتەك دەوشىنى
سۆيىدەم بەو پىشتەى كۆل دەرفىنى
بە گاسن، بە داس، بە شانى بە قور
بە پەستەكى كۆن، بە چۆغەلەى شىر
سۆيىدەم بە رەنگى زەردى بى نانا
سۆيىدەم بە نووستوى شەو لە كۆلانا

***

بە شۆر شىگىرى ئۆكتوبرى مەزن
پالەوانانى ھەرگىز نابەزن
پارىزگارانى سئالینگراد
گيانفەيدايانى سۇقىياتى ئازاد
سۆيىدەم بە لاوى كۆرىا، بە چىن
بە زەبر و زەنگى لاوانى قىتمىن
بەو تونسىانەى لەبەندا رزاو
سۆيىدەم بە زەنگى، بە رەمى ماوماو
بەو خوينەى پردى بەغداى كرد رەنگىن
بە راپەرىنى كانوون و تەشرىن

بهو تودهی ناوی کرد له دنیا دا
 بهوانه‌ی کوژران له مه‌ه‌بابا دا
 سویندم به بارزانی چۆل کرا و سوتاو
 به قودسی و عزیزهت ، خیر و لالا و خوشناو
 سویند به ناشتی ، کۆتری سه‌لام
 به ژین و خوشیی گشتی و به‌رده‌وام
 هیچ سات و کاتی دهست هه‌لناگرم
 یان هه‌ق دهستینم یان بۆی ده‌مرم
 " ماکارسی " ، " دالاس " ، " ده‌ویت زه‌ناویر "
 به مانگ و ه‌رینیان بئ سووده ، بئ خیر
 تیم به‌رده‌ی هه‌زار " کای " و " سینگمان ری "
 ئاواتی دوا پوژ هه‌ر ده‌هینمه‌دی
 بۆمبای میکروژب و هیدروژ ، ئاتۆم
 ده‌یخه‌مه‌ ملت و ده‌تهاویمه‌ گۆم
 ده‌ هیندی دیکه‌ش وه‌ک زاهیدی و شات
 نووری و به‌یار و مه‌لای پیساوات *
 ها‌کا توانه‌وه‌ بوونه‌ به‌فری پار
 هه‌ر پایه‌داره‌ هیزی کریکار
 لافاوی میژوو به‌ گور و تاوه
 پیسی و پر و پووش ده‌خاته‌ لاوه
 به‌زم ده‌گرین له‌سه‌ر گۆری زۆرداران
 دنیا ده‌بیته‌ جیژنی هه‌زاران

.....
 * پیساوا : نیازی مامۆستا هه‌زار له‌ پیساوا ، ولاتی پاکستانه .

گه‌رانه‌وه

***

ناموژگاریی ههژار بو شیرکووی کوری

شیرکو کوری خوشهویست و ژیرم
زاخای مژیم و هوش و بیرم

پنج و رهگزی دل و گیانم
خونچهی شقی باخهکهی ژیانم

هیشتا به تهمهن منال و کالی
وهک دهر بهدهر بیم دوازدا سالی

ههرچهنده کوری منی ههژاری
دوا روژی ههژاره نادپاری

لیم روون نییه پاشی چیت بهسهردی
هیوام گهلی پینه ببیه مهردی

مهردیکی بهکار و چاپک و زیت
بیرئ بکهی و بزانی تو چیت

دهردی گهلهکهت بزانی چونه
بوت دهرکهوئ چهند برینی کونه

خانی له ههزار و سهت ژیاوه
ئهو کاته له ئیمه چۆن دوواوه

حهفتا و ههوت له سیسهتیش چوون
بیشتر لهوه کوردی ئیمه مردوون

ئەودەم كە ھەيان بوو ميري بو خو
ئەمرو كە پساوہ رايهل و پو

بووين ئەودەمە پشكى تورك و تاران
زور ئيسته خراپترين له جاران

نەوتت كە ژيانى ئەوروپايە
بو تو نيبه تيري شەو چرايە

بيگانه له نيشتمانى ئيمه
تير و قەلەون به نانى ئيمه

خومان ھەموو كويز و كوتر و برسى
ژين كورت و ئەويش دەگەل مەترسى

نابى به زمانى خو بخوينين
ناشى كە ھەناسەيەك ھەلئنين

كوژران به ھزار ھزار له لاوان
نازادى خوازى ببووہ تاوان

ئيستەش لەسەر ئەم ژيانە تالەش
پاش پرژنتى ھيندە خوینە تالەش

كورد ھەر له خەوى نەزانى دايە
ھەر پيگەوھيان گر و ھەرايە

بيگانه پەرستە خو نەويستە
بو ھاورەگەزى كەر و نە بيستە

کاتم ئهوه گههیه سی و نو سال
ههس ساله له پار پتر ژیان تال

دلخوشی له رووپهری ژیانم
ههس هینههیه ناوهکهی دهزانم

ئاواره له نیشتمانی خۆم
ئاواتهخواز به ژینی دۆم

والادس و دل پر و پرژارم
سهرباری ههژاری، دهردهدارم

ههس مانگه له دهبهک و له جبههک
ههس روژه میوانی خانهخوئیهک

دهرکی نییه دادی بو بنیرم
ههردی نییه خۆمی لی وهشیرم

کوردایهتییه گونا و سووچم
وهک مۆمی دهساچم و دهسووچم

ههس چهنده که نیمه ههچ دهرووی روون
ههس دژ دهگهری گهرانی گهردوون

دهستم له هومیدی بهر نهداوه
چاوم له پسانی بهند و داوه

پیم وایه دووا به روژی رهش دی
زور ناچی که باو و روژی مهش دی

جا با پتریش به دهر د و کول بم
با پرووت و کلؤل و داخ له دل بم

سهده هینهده پهژاره لیم و هکۆ بی
کورد هه دهبی روژی سهر بهخۆ بی

با من به ههژاری بچمه ژیر گل
کورد روژی دهبن به گول لهسه چل

هه هینهده تکام له تویه روولهم
مهروانه که نه ش و شروولهم

زورت له منیش کز و ههژار بی
بی یار و نزار و لئو بهبار بی

دهربهس مهبه ، بو گهلت بکوشه
ژههراوی لهسه بنوشه ، خوشه

باوکی تو چلون بوو شوینی بگره
حیزانه مهژی ، به مهردی بمره

گهرا نهوه

***

من و بولبول

بولبول ئەى يارەكەى دىرین
خونچیلانەى دندووک زىرین
هاوفەردى زووم بو هەژارى
هاورپى پىشوووم لە دلدارى
وہبیرت دى پایزى پار !
رەشپوشى دەشت و زەردى دار
گژە و گفەت لە با دىوو !
هەواى پىش تەرمى شادى بوو
دەیدا خشپەى گەلاريزان
خەبەرى مەرگى نازيزان
بەژن و بالای نىرگزی مەست
لە گىرەى گزردا پى پەست
سوئسە و مئلاقەى زەرد و سوور
بوونە دەستەچیلەى تەندوور
کلوہ بەفرى درشت و ورد
چۆن سەر زەوى کفن دەکرد !
کوونە بوومە ، قەلى پروورەش
کەلەپوورپان دەکردن بەش
من و تو برسى و بى پەسىو
لە کونجى خزىو ، بى بژىو
دەگرپاين بە بانگ و هاوار
بو خونچە ، بو گول ، بو بەهار

ده‌م‌گوت هه‌تا سهر وانابئ !
 چاوت له به‌زه‌یی خوا بئ
 ب‌روانه له بای شه‌م‌الی
 سهر‌مایه‌ی سهر‌مای رام‌الی
 سهر‌مایه‌داری سهر‌مایه
 بئ سهر‌مایه و بئ سهر‌مایه
 ریژنه‌ی بارانی نازاری
 نازار بوو له زستان باری
 دوو پۆلوو کهوتن له حووتا
 ریشی سپی چلان سووتا
 گهرمی ههر د و گرمه‌ی هه‌واران
 شۆرشئ بوو گۆریان ده‌وران
 ته‌رزه‌ی گرد و خوناوکه‌ی ورد
 چاوی کرپوه‌ی سپی کرد
 ته‌زووی پیریژن کوژاوه
 ئاویان له جئ م‌الی ناوه
 رۆژ کهوته کۆشکی کاوری
 گیسکی مسیان بۆ سهر‌بری
 به‌ده‌نگی زول‌الی بۆقان
 سه‌وچاوه‌ی دلناسک تۆقان
 قوراره‌ سووری به‌هاران
 ده‌رمانه‌ بۆ ده‌رده‌داران
 رای م‌الی پووش و چیلکه و چال
 جیژنه و ده‌بئ خاوین بئ مال

***

گه‌رانه‌وه

زهماوند

نهوړوږه زهردی زېږینه
زهردی له لیوان ببینه
بهناز پې له زهوی دهنی
بهره نهوړوږ پېدهکهنی
گهزیزه موږدهی هیناوه
پېش پهیکي گیابهند و خاوه
هر بمیني شای بههاری
دوو بووکان دیني به جاری
نهرخهوان بووکی نهوړوږه
دهشت له نیسانې پېروږه
گووهنده و خوښی دلانه
بهزمه و ناهنگی گولانه
شایلوغان له مالی شای
دهبی چی بی و چی تیا بی !
سهیری بکه له گولاران
تیپ، تیپی ناسک و نازداران
کهسک و سوور و زهرد و عابی
قاوهیی و شین و عننابی
نهباتی و کال و نال و گهش
سپی و مور و بنهوش و رهش
رونیاسی و خاکی و په مبهیی
بور و سپات و سوورمهیی
پرازوهی رهنگی خوا کردن
لهی سهر زهماونده گردن
سووسه نهر و مالوچه و گول
میخهک و لاولاو و سونبول

تیکه‌ل بوون و مک کهزی یاران
لیک هالان وینه‌ی دلداران
کۆری بهیوون و هه‌لآله
له کن نیرگری چاو کاله
سوئسنه و بیژان و بهرۆنه
نه‌شه و گه‌شه‌ی ههردوو بۆنه
کهلم کاشوور و گۆزروان
کوا جوان بکۆخی له‌بهر وان!
لاله‌هه‌یاسی شوخ و شه‌نگ
تافته‌ی له‌بهر دا به‌هه‌ر رنگ
سه‌یدی پاتۆل زه‌رد، گیلآخه
چاو داده‌گری له‌قازیاخه
دۆریه و مه‌ندی یی‌ی بالآ به‌رز
شاتهره و جاتهره‌ی سه‌د تهرز
سه‌یدوکه‌ی سه‌ر گولینگهدار
ئه‌سه‌په‌نهر نوشته‌ی چاو و زار
نه‌عنا و ریحانه بۆن خو‌شن
حه‌تران له‌و ناوه‌ ده‌فرۆشن
کلاو بن چادری هه‌لداوه
ریواس به‌ناز هه‌لوئیس‌تاوه
وه‌نه‌وشه و به‌ژنی ببینه
چه‌ند خشیپله و ناز مینه!
گویی له‌سیومه‌ره‌ گرتووه
ملی له‌سه‌ر خوار کردووه
چاو له‌و په‌پووله‌ نازداره
چه‌ند دوو دل و هه‌رزه‌کاره!
به‌شه‌و له‌گه‌ل شه‌می ژوانه
به‌رۆژ له‌ده‌وری گولآنه

***

گوئ بگره له ههوری نیسان
کهوتوته گرم و هوڤر دیسان
دل خوشه به خروش و جوشه
زاوای دهستی سهوزه پوشه
گولای پرژین دهکا له سه
دهینهخشینی سینه و کهمه
تارای بو نارد له میلاقه
بوئی چنیوه کهوای تاقه
له گوله بابوونه و کهنیره
هیرو و شهشپهر و شلیره
شپستپهر گوارهی پر پهرهنگه
نلماس تنوکی ناوونگه
ملوانه له چلی بیزایه
پر چنوور و بهرهزایه
نیشانی یار روژی ماره*
لنزگهی ههمیشه به هاره
یاقووتی خاشخاشی تیدا
جا خوا نهو بهختهی به کی دا !

.....
* ماره = روژی مارکردن ، روژی نیشانهکردنی بووک.

گهراوه

***

سهير انڪهر

ٻو سهيري بوڪ له هر لاه
گيا و گڙ سهري دهر ٻناوه
ڪهنگر، ڪوراده، ڪاردوو، پنگ
پريره، تيسوي، هملز و سنگ
تالو، تولهڪه، ڪووزله
لووشه و چهچقهه و ريزهله
پولڪه و ترشوڪه و نالهڪوڪ
گوي بهرخه و ميورد و ڪيفوڪ
قورينگانه و زهرتي رهنگ
تاليشڪه و خوشليڪ و غمبهنگ
ميڪوڪ، رهڪيشه، نيهسپهناغ
نالقهتيز و گيلم بهرباغ
تهنانهت ڪارگي ڪهمايه
هاته دهر بو تهماشايه
چي پروگرڙ و بين ناخوشه
خراونه ڪهنار و گوشه
ڪهڪرهي تال بي ههوال ماهه
سير له دهرڪي مار رواه

گهرانهوه

***

سه‌مای دارانه

کۆلکه زیرینه‌ی پاش باران
تاقه بۆ پیشوازی یاران
هاژه‌ی هه‌لدیر خورهری ئاوان
لاوک بیژی بووک و زاوان
سه‌ول و سنۆبهر، بیی و چنار
به مه‌ی بهرامه‌ی بای به‌هار
سه‌رخۆشن خۆ راده‌ژینن
باوه‌ش له یه‌کتر وهر دینن
داری سیو و هه‌لووژه و بی
قه‌یسی و خۆخ، بادام و ههرمئ
له ژیر سنیهری کولووکان
جوانتر له سه‌د تازه بووکان
کفر و گه‌ز و گوێز و چالووک
گوێز و بووز، به‌ن و به‌لالووک
سپیندار و گیلاس و توو
مازوو، دهموکانه و به‌روو
ده‌س گیرانه له ههر لاوه
سه‌ما ده‌کهن به‌ دهم باوه

گه‌رانه‌وه

***

بهزمی بالدارانه

سوره و سیروو دملین بهسته
دار کوتکه دمبهگ به دهسته
دورنا زورنای خوی هیناوه
پهپوو دههولی جوش داوه
زهرده زیړه دمخولیتهوه
ئهوهی دهیلئی نایلنیتهوه
پاساری لای گوی سوانان
هاته ناو ریزه ی خوشخوانان
کورکور توراندیه شمشالی
شیلایه خوی لی هلمالی
بهگا و قولته و گوریهچنه
ههوپرده و چوورمهپونه
قومری و پور کهوتنه دیلانی
سوئسکه رهوتیک باش دهزانی
کهندهسمه بهناز خوی نواند
توبه ی تاق تاقکهره ی شکاند
رهش بهش له دهستی کهلکایه
قازوو ماسیگره ی لایه
دوی سوور هقانگ ، زره کهوه
بورچین سهر سهوزی گرتوه
کوتر و کهو سهرچوی کیشن
شوخ ههمیشه ههر له پینش
شاهوی سوفیلکه ی ناو ئوان
لهو سهریهوه بوته گوان
کاسه له شینکه و سرلیه
دهروانن له سووچ و سیله

موزه شینهش به چوزمله
 گونلکی خستوته ههلومله
 لهکلهک بهیان و ئیواران
 لیدهدا سی تهپلی سواران
 پهرهسلزیکه پۆل به پۆل
 رمبازیانه له دی و له چۆل
 باره و کارهی ماک و زایه
 سهمای هینایه سهمایه
 قاز و قورینگی عاسمانی
 ریز به ریز دینه سهیرانی
 سهرسامن بوی رادهمینن
 بال و سهسر رادهوشینن
 باشووی بهگ، سهقر و بازی خان
 چهکمهرهق ، شمقار و تهیرلان
 ههلو و شههین پهرینه کیو
 زوردار ری نییه بینه نیو
 دهرکتران سیسارک و خهرتل
 خوینتالان کهچهل و زگزل
 خوشی خوشی مینسهنگوبینه
 جهنگهی شیره ههلمزینه
 ههر له خوی دی دهرهنگینی
 سهیری شان و شانشینی
 له چیژهی گول و گولووکان
 ناخنی شهش گوشهی دووکان
 پوختهی پهلکی شین و سووره
 شیرن و سپیی ناو پلووره
 ***

گهرانهوه

به مراد گه‌یشتنی بولبول

جا نه‌ی دهن‌گخو‌شه‌که‌ی چه‌له‌نگ
بو‌یژه‌که‌ی به‌ناو و دهن‌گ
له‌ناو بال‌دار و گولاله
ته‌نیا جین‌گه‌ی تو به‌تاله
گول نامیزی گرتوته‌وه
خونچه‌ خوی راز اندوته‌وه
جیت له‌سه‌ر چل چاکراوه
به‌ره‌ی گه‌لا داخراوه
داران ناماده‌ی گولباران
لئیت پیروز دیداری پاران
وا تو گه‌بیته کامی دلت
شاد به به‌دیداری گولت
بچریکینه تا ده‌توانی
بخوینه به کامهرانی
سروودی جیژنی نازادی
رزگاری له نامرادی

***

گه‌رانه‌وه

جوئ بوونهوه

مأياوا كونه هاودههم
با دوور بي له ناهي سهردم
تو خوش ، من ههر ژيان تالم
ناتواني ببييه هاوالم
واباشه بهجيم بهيلى
ههر خوم ويل بم له شوين خيلى
دهردى من يهكجار گرانه
ههلوهداييم يو دهرمانه
مهكولينهوه ، مهمدوينه
سووتاوم پيم مهدر كينه
گولى من له يارت جوانتر
يارم له گول خانومانتر

گهرايهوه

***

چهند جوانه !

مانگ و روژ، گه لاویژی گهش
گری ئاگری به شهوی رهش
بونی خوش، گولی رهنگاورهنگ
باریکی شیعر و خوشی دهنگ
زهنگی سهر شهوین، فیکه ی شوان
خشپه ی ورده ماچ له جی ژوان
تیشکی مانگ له ناوی کانی
سروه ی شنهبای بهیانی
له دوور قاسپه ی خاسه کهوی
نازی بووکی ههوهل شهوی
سپاییی سینه، شینی خال
سووراییی کولم و لئوی ئال
زهردیی گهردن و رهشی موو
تهنگی دهم و گوشادیی روو
سافیی ههنیه راستیی کهپو
چالی چهن ، کهوانه ی ئهبرو
مهستی چاو، قولاپه ی برژانگ
سایه ی پهر چه م له سهر لاجانگ
خریی مه م ، بلندیی بالآ
گاله ی تاقانه له مالآ
زهرده ی زهر دپهر له سهر ئاو
پرووشه ی باران له بهر تاو
خوره و چاوئهندازی هه لدر
بازی ئاسک ، ئاوازی بلویر
کهرویشکه ی گهنمی به هاران
بهفری هاوین له پهساران

دیمه‌نی کیو و نه‌خشی ده‌شت
هەر لیره‌وه هه‌تا به‌هه‌شت
هەر چی خۆشن هەر چی جوانن
کوئله‌ی جوانیی کوردستانن

گه‌رانه‌وه

***

جی نازیان

کوردستان جی گوردی کوردان
بیشهی شیردر و نهبردان
لانکی زهردهشت و مه‌هاباد
پایتهختی شاهانی ماد
جی‌گای تاجی که‌یخوسره‌وی
که بووی باجی ههموو زه‌وی
مه‌یدانی گوده‌رز و رۆسته‌م
کۆشکی دل‌داری زین و مه‌م
ریبازی بارامی چۆبین
جی رازی فه‌هاد و شیرین
هه‌زار فه‌ریدوون و کاوه
سه‌ری هه‌ل‌داوه له‌و ناوه
له رۆژ هه‌لاتی کۆن و نوئ
له میژوو بنۆره و بدوئ
له لایهن کوردی نازاوه
کئ ساغ ماوه و داغ نه‌کراوه !

***

گه‌رانه‌وه

ھىندىك لە پالەوانەكانى

قازى، مستەفا بارزانى
شىخ قادر و غەوسى سانى
ئىحسان، شىخ سەئىدى ۋەلى
شىخ مەحمۇدى دارى كەلى
سەمكۆ، خانى ئەر دەلانى
شۆرەسوارانى بابانى
پاشاى سۆران، مىرى بۆتان
خاۋەن زۆران، كەلى كۆتان
بازو مىر عەلى جان پۆلاد
غانم و دەبىسم و قوباد
بوموسلىمى خوراسانى
زەندى و ئەيۈبى و ساسانى
ئەردەشىرى شوانكارە
چەند شىرىكن لەو نزارە

ھىندىك لە بوئزەكانى
مەولەۋى و بىكەس و خانى
ئالى و مەھوى و بەردەشانى
كوردى و گۆران و جىزىرى
حاجى و ھەمدى يو ھەرىرى
پىرەمىردى گەردى يارە
چەند خونچىكن لەو گولزارە
ۋەك تۆ فرزندى ئەو خاكەن
بولبولى ئەو ئاۋ و خاكەن
***

گەرانەۋە

گوئی سەرچل

ئەو کوردستانەیه یارم
بۆ وییه ویل و ههژارم
دلبرم ئەو دەشت و کێوێن
ئەو پرنهوت و زێر و زیوێن
که عههباری رۆژ هه لاته
سهه چاوهی دهجله و فوراته
بۆ کێوانی سهه بهرزی وی
عاسمان سهه دهکا نهوی
فریشه و هۆری به ههشتهی
دینه سههیرانی پێ دهشتهی
داری کهوناری دنیایه
کوئی دلگهز و خۆش نومیه
گشت تیکۆل و لق و پۆپه
کوردستان گوئی سهه تۆپه

ئاخ له بهختی رهش!
ئاخ چیکهه گهردوون تهه سهه
کوردستان ئەهه رۆ بیکه سهه
یه خسیری دهستی تورکانه
داگیرکراوی ئێرانه
یان پاپهتی مار مێلکه خۆر
تیی رۆهاتوون دهیهه به زۆر
گۆل و دهل و رپوی و چهقهل
دهگهوزن له جیی فیل و کهل
فسۆس و کهرویشک و دهلهک
لانیان کرد له بورجی بهلهک

شهمشهمه و مشکه توپیون
له قه لای سهر دار خز یون
له جیی خانزادی شه قلاوه
وشتری گهر ئیخ دراوه
دهک فهلهک تهختت وهر گهر ئ
ئاگر له بهختت هه لگهر ئ
تورکی حیز، تریاکی ئیران
خونکارن له سهر دلیران
پلنگی رازی کوردستان
نهتهوهی روستهمی دهستان
پاشماوهی خانی لهپ زیرین
دیلی چهنگی دیلی خویرین
کئی دی تهناهت به خهون
ئازا وهبن حیزان کهون !

***

گهرا نهوه

فریودرام

کوردی مهردم به زهند و بهند
هاسان نهده کهوتمه کهمه‌ند
دوو بهر هکی هیزی بر دم
شیخ چهک و نینۆکی کردم
مه لای پیس، دهستی گری دام
بو ناو زه لکاوی فری دام
ئه‌نجا هیزی ئیستیعماری
پای پیدادام به یه کجاری
نوقمی قوری دیلی کردم
دزی گه لان پروژیی بر دم
له ناو بهرگی شارستانی
به ناو ئینسانی، نه‌مزانی
تا روو بهندی دیموقراتی
لاچوو رووم دی بوو به قاتی *
کوللو کهوته ده‌غل و دانم
هر به‌خۆم بردی تالانم
چهند زوله کوردیکی زل کرد
گری ناموسیان بو شل کرد
به چهند قوشیک سازی کردن
هر چندی ویستی لی بردن
گهنم و جو و توتن و دراوم
زیر و نهوتی به لیشاوم
نهوتی کرماشان و کمر کووک
"ستی" له‌ندهنی کرده بووک
هی "رمان" و به‌ختیاری
بو "وال ستريت" چوو به‌دیاری

دهلہسه و دهویت زهناویر
گونلکن به په موی ئیمه فیر
چهر چپی مل چرچی مام چهر چیل
به نان و روئم بوونه فیل

* وشه‌ی دیموقراتی حروفی (روم دی) ی لئی لاجی، وشه‌ی (قاتی)
دهمینیتیه وه.

***

ز مانم لئی داگیر کرا
میشک و دلّم خورا ، برا
خوئنیان مژیم، گۆشتیان خواردم
ئیسکیان به سه‌یان ئه‌سپاردم
لای تورکه نیوه‌ی که لاکم
عه‌جه‌م به‌ر بوونه لوو لاکم
عاره‌بیش به‌شی خوی دهوئ
قه‌پیک لیره قه‌پیک لهوئ
هر له یه‌ک سه‌عات و یه‌ک ده‌م
عه‌ر به‌م و تورکیشم و عه‌جه‌م
پیم ده‌لین تورکی کیوانی
یان له قه‌حتان و شه‌یتانی
یه‌ک ده‌لئی میژوومان یه‌که
ئه‌گه‌ر بشت خۆم ده‌نگ مه‌که

***

گه‌رانه‌وه

خه یال دهکمن !

به لآم به هزار هینده دهر د
نامرم، سهر یان داوه له بهرد
من به بانپپال نه مردم
چهنگیز خان قری نه کردم
سهلیبی چوون، مرد گهنهفون
کورد به زیادهوه ههروهک خون
شا عباس لهینهی نههینام
توزی به با بوو من هه مام
به شیر نهخورام، دیله ریوه
دهم خوا؟ های به کلکی خیوی!
گهل خواردن گهلئ گرانه
نایبا ریخولهی ئەمانه
سهه سال جوورابم، خورابم
قورسم هه رگیز ههزم نابم
پارویکم چیر و درکاوی
کئ بمخوا دهبرم ههناوی
له چاویان را سهه دهر دینم
ههتاسهه ههروا نامینم
بهرخ ههه بن سهوه نابئ
روژیک دئ شاخی پهیدا بی
زهوی دهگورئ و دهگورئ
ههردهم دیننیهه رووپهه رئ
لهو چهرخ و خول و گهه رانه
سوریکیش بهشی کوردانه
بهه هو منیش دهخولئتهوه
نورهی گورزی مهش دئتهوه
نهخوازه لهه چهرخی بیسته

گالهی دنیای کمونیسته
ری و شوینی لینین همیه
سوقیتستان و چین همیه
ئالای بهرزی کریکاری
هیناویه موژدهی رزگاری
به ملیار خه لکی روژ هه لات
نازا له ئیستعمار هه لات
چین داری بو ئهمریکا کرد
که شهی سهری پر له کا کرد
چهند چهرخه ئینگلیزی گلاو
هیندی تالان کرد و چلیاو
رفاندی، کراندی، ساندی
دیتت چون کومهلی گاندی
به روژو، به تهشی رستن
تهنه کهی ده کلکی خستن!
سوکارنو هولهندی چراند
هیندوچین فهرانسهی دراند
لهو کونهوه بی ئهو بایه
چون هه لکی منیش نایه!؟

***

گه رانهوه

شورش دهكهم

هاكا ديت منيش راپهريم
خوريم، گوريم، چريم، دريم
سهپان و پالهي دل پولا
له شار و لادئ، له چولا
كوتك له سار شان، داس به دهس
دهبيته شورشي همر كهس
خو وهشيرن خويري و قزه
بمري همرچي حيز و دزه
چهك له چنگ زوردار دهردينم
نق بكا سهرى دهشكينم
ريشي ريخنى شيخ دهرم
مهلاي لابهلا زگ دهرم
زوله كوردى بي ناپروو
دهنيرمه سهر هورهى بهروو
رووى گوندى خوران رهش دهكهم
ئاو و زهوييان دابهش دهكهم
له كيژ و لاوى جووتيران
پالهوانى نهوهى شيران
هيزى كوردستان پيك دينم
توله له دوژمن دهستينم
بگا و مهكوش، گيلدم، ئويلدم
يا يوممه، تيناگهم كوردم
كي خواردوومى دهرشيتتهوه
كي لئي دام لئي دهرديتهوه
له گورگان كريارى پوستم
بو بي زوريان يار و دوستم

ئەوئىش بئى بەش بوون وەككوو من
 ئەوئىش خوئىنى مژتوون دوژمن
 دوژمنى گەر وە ئىستىعمار
 رۆژ ھەلات كوژەى شىنە مار
 مەردم خوړەى چەرمو و چەرم
 بئى بەش لە شوورەى و شەرم
 لە گەل تورك و عارەبى چاك
 گەلى ئىرانى باش و پاك
 دەست لە قەدى يەك وەردىنن
 رىشەى ئىستىعمار دەردينن
 حەزىاى خوئىمژى ھەژاران
 بە گەل دەكەين بەردەباران
 سەر و گوئى بە داس بە چەكوچ
 دەبرن دەجنن چ كور چ كچ
 رى نادەين خەونىش ببينى
 كە زل بوو لە سەر زەمىنى
 لىي حەرام دەكەين ئەو خەو
 مەرگى سەگى ھار چل شەو
 پشت بە كام ھىزى دەسپىرى
 كوئى ماوہ خوئى لى وەشپىرى !
 كوودەلەى دەلەسە و چەرچىل
 ئىمە دەيان گرین بە دىل
 وەك گىسكى مس لە بەھارا
 بن كلکیان دەكەين بە دارا
 نىشتمانمان دەكەين بژار
 خوئىمژ دەبرن لەسەر ھەژار

***

گەرانەوہ

جا نۆره ی به زمه

نالای سی رهنگی رهنگیم
له پویه بهرزان دهبینم
دهلهری و دهسهکیتیهوه
دهردم ساریژ دهبیتیهوه
برین له گیانم نامینئی
دهم و دهست گوشتهز وون دینئی
ئهو مدهم به کویری نهیاران
گشت خاکهلیویه به هاران
بو جیژنی رهزگاری و سهر سال
کیژولهی کورد و کور و کال
بالا بهرزان و چاومهستان
دین له ههمو لای کوردستان

گه رانهوه

***

له کوئ و له کوئ ؟ *

له عزیز ، بتلیس و مار دین
زارا و مهکس و کلس و عیفرین
دهر سیم ، نهر زه پړوم ، نهر زه نجان
بایه زید و سکرد و وان
مه لاتییه و دارنده و بوستان
دیار به کر و جزیرا و پالو
مووش و چوله میرگ و ماکو
کنج و کهیفی و ساری قامیش
سویرهک و عنتاب و مهر عیش
عامووده و دهر یاسی و ژهنگار
تا قامیشلی و عهره ب پینار
نهر سکهنده روون ، نوره ، خهر پیووت
عقره ، مووسل ، عماره ، کووت
میادیاد ، نامید ، دهوک ، زاخو
کفری ، کهر کووک ، ههولیر و کو
پره اندز ، ههله بجه ، پینجویین
مهندهلی و تووز و خانه قین
کرنده و قهسر و خوسرهوی
شووشتهر و بهندهر په هلهوی
بهندهر و دهیلم و بهه به هان
خوره ماباد و ئیسفه هان
مه لایهر ، مه سجید سوله ایمان
سوالتان ئاباد و تویره کان
شه هری کورد ، سنه ، ههمه دان
کر ماشان ، سهقر ههورامان
سهر دهشت و بانه تا شنو
تا ورمی و دیله مان و خو

نهغده و شاپوور و سهلماس
له همدوو بهر ئاوی ئاراس
میانداو، شاهین دژ، بۆکانی
مههاباد و سولهیمانی

.....
* ههر شارێکی له لهم بعهده دا هاتوه، ههژار به کوردستانی داناوه.

گهراوه

***

چييان له بهر دايه !

به بهرگي ئال و والاوه
ههر چوني له ناويان باوه
شال و شاپک، کهوا و پاتول
جل تهنگ و نيفهک فشوفول
کوومي سوور، شهده و جاماني
تهپلهي له بان خولاماني
کهواي شور، فهرجي و پهستهک
مراذخاني و عهبا و کورتهک
کنجي ديوجامهي بوتاني
ئهنگوچکي شوري سوراني
دهرپي سپي و چوغهي گرزال
کهوش و که لاش دهنه ههوال
کورگهل ههموو شوخ و لاوه
بو کچانيان چاوه چاوه

کهرانهوه

***

جل و خشلی کیژان

ههزار پندی و شهمی و زارا
سهرتاپا خامهک و خارا
سایه و کراسی کهمبهر چین
له ههزار رهوشی و نازهنین
پهلک و قهتاره و گیلگیله
کهمبهره زیو، پشتیند شیله
لاسهره و بازن و خرخال
کلوجهی مهخمهر و سوخمه نال
توق و تهلیسم و لاگیره
گوهر وک ، ملوانکه لیره
گواره و کرمهک و دهرزیله
میخهکبهند و نهنگوستیله
همایهیل ، بازووبهندی قول
لووله و قاش، خرینگه و مهنگول
بهرموور، گهردانه، پوانه
سلسله و پیلپه و لهرزانه
خهزیم شور، دهسمال به ئویه
کلوزیر به دابی کویه

***

گهرانهوه

چەند جۆر ھەئپەركى

لە سەر چنار گولعەنبەر
يان لە سەر كانى مام قەنبەر *
دېنت لە سەد لا ھەل خلا
راست و چەپى و ھۆزى و مەلا
رۆينه و سى پىيى و شىخانى
دوو پىيى چۆمى مەجىدخانى

.....
كانى مام قەمبەران = سەيرانگايەك بوو لە مەھاباد، كە ئىستا خانوبەرەى
لى ساز كراوہ.

گەرانەوہ

***

بهزم گيران

دهنگخوش دهیگیرن به بهندان
همهجهیران، علی خندان
تایر توفیق، گهردی و رهمو
کاومیس و رمشول و کورؤ
ئهمهد گوزهل، مهجه گروئ
ههلامه وحاجیله و ماملئ
فهوزیه و ئهلماس، مریهم خان
نهرین شیروان، مهنیج بهیران
سیلاق، سهرشین، کهریمهکویر
مامی سئوانیش به بلویر
سهر ماپردو و به دهفهوه
ههلدهخولئ به بهر سهفهوه
مهلا کهریم، قادری ئهولا
ههرکس له سووچی له ههولا
به تار و دنبهگ به گهوال
چوزله و کهمان و شمشال
لاوی یهزیدی به تهنبور
دیلان جوش دا ساز و سهمتور
لیدهن شیخونادو و خصمه
دههول و زورنا دهم دهمه

***

گهرا نهوه

هه‌ی له‌و گۆوهنده

ده‌بیتته به‌زمی ره‌ش به‌له‌ک
شیر و شه‌کر ده‌گهن به‌یه‌ک
هه‌ل ته‌کانه ده‌ست کوشینه
ران به‌رانه ریک خشینه
ره‌شمالی زولفی تاتایی
ده‌درین له‌سمیلی خورمایی
ناره‌قی سپی و نه‌سمه‌ران
ده‌تکینه سه‌ر گۆی خه‌نجه‌ران
خویی سه‌ر کۆلم و ته‌نکه‌لیوان
ده‌رژیتته نیو شه‌کره‌ستیوان
خۆبادانی که‌مه‌رشلان
چاوبه‌رکینه‌ی چاوبه‌کلان
له‌رزه‌ی مه‌مکی بالابه‌رزان
خیر و خۆشی ده‌کهن هه‌رزان
به‌گه‌ل خه‌رمه‌ی پانی به‌رز
ده‌له‌رزینن دلی عه‌رز
له‌سه‌ر شینی سپی به‌له‌ک
شیت ده‌کهن مه‌له‌ک له‌فه‌له‌ک
که‌فه‌لی خه‌ر و مه‌چه‌کی پر
هه‌له‌خرین که‌سه‌ر ده‌کهن قه‌ر
کی به‌کینی له‌وان ده‌مان!
کۆر هه‌له‌ ده‌س به‌ر نه‌مه‌مان
هه‌رچه‌ند خۆش رابوینن که‌مه
چه‌رۆژی لومه‌ و له‌قه‌مه
دوای نه‌و هه‌موو ژینه‌تاله
ده‌رد چیژتنی نه‌م چه‌ند ساله

چيڙي نازادي دهچيڙن
کول و کڙو به خهم دهريڙن
دل بو يهکتر دهکهنهوه
سرته دهکهن به کهنهوه
دل تهرن و لاون و نازهنين
سرته و پيکهنين هر چ نين
لهو دم، لهو روڙه، لهو جنيه
ماچ و مووچيش عافووي لييه
زيقه و تريقهی مندالان
حيلکه و کوکهي کونه سالان
دايک و بابي کيڙ و لاوان
يهکتر ددهوينن به چاوان

***

گهرانهوه

دهبینه وه هاوأل

بولبول منیش ئه ودهم سازم
وهك تو دهگم به دلخوازم
دهر هوئ ته می ههژرایم
بهس دهگم له ناله و زاریم
بهستهی دلدارای دهبیژم
دور دهریژم، گول دهنیژم
دهدم پهسندی نازادی
دنیاپه داختم له شادی
دهگهله تو دا دهچریکنیم
بهستهی خوتم پی دهخوینم

ئهمهش بهستهکلهپه

کورستان ئه می نیشتمانم
هیزی دل ، ئارامی گیانم
جیی سهربلندی و شانازی
تا دل دهخوازی دلخوازی
گولی پشکو توی بی پاییز
سیس نابی و ناوهری ههزگیز
می شکم ، ههستم ، بیرم ، ژینم
بو تون ئه می گیانی شیرینم
تا زیندووم ههز توی مه بهستم
خوشم دهوی دهت په ههستم
بشمرم لهشی بهگل بوو
دهروینی چهند گول و دروو

گوئم بۆ دەستی دلدارت
چقلم بۆ چاوی بەدکارت
گیانیش دەفریتە عاسمانت
ئەوسا تیر دەکا سەیرانت

***

گەرانەوہ

شهوٲك له زیندان

شهوٲه، نیوه شهو، دنیا خاموشه
وهك نازیه تباران زهوی رهشپوشه
ههناسهئ سارده با ده نالینئ
ههور دلپره، ئهسرین دهرژینئ
تاك تاك ئهستیره له ناسوی مهلوول
دهر وانه شینکه وهك پیایوی فزوول
رمیهئ پیلاقه و ههر شهی زوردار
شقهی قامچی و دار تیکهل به هاوار
پربیشه و فیشقهی خویننکی نازاد
له دار و دیوار دهنوسئ «ههی داد»!
گزیر دلرهقه، موچه، خوینتاله
کوتهکی دهستی زالمی زاله
له جوابی ناله دهحیلکینتهوه:
کوردی؟ جۆن بهزم پیت دا دیتهوه!
نازادیخوازی؟ بهشت مردنه
ههقی کوردستان پامال کردنه
توی چقلی چاوی هیزی ئیستیعمار
دهبی بت نئژم له ریگهی دۆلار
نوو سیوته «مؤسکو کۆشکی کرملین،
قه لای نازادیخوازانی زهمین،
بالداری هیوای وهتهنپهرستان،
جاریک با بیته سهیرئ کوردستان»!
به کام دهست ئه مهت نووسی بیبیرم
کام دل ئه مهی خواست تا هه لیدرم!
زمانم بهستووی نهمه نشت بخوینی!
بهچی پهرهندهی هومید دهوینی!

چی بو دادهنئی! کوا دان و ئاوت!
 فرمیسکی چاوت! جهرگی سووتاوت!
 نا! .. هیوات وایه تییگا مه بهستت
 له زرهی زنجیری پیوهند و دهستت!
 ملیونه های کورد دهنهوی بژین!
 رزگار بن له ژیر زوری و خوین مژین!
 نهترانی ریگهی هیوات گیراوه!
 دهرفت بر اوه چارهت نهماوه!
 دهر وهم تهنیوی به پولا و ئاسن
 ههیهاته بیلم گه لان بتناسن
 کوندی پهیمانی به غدات له سهره
 دان و ئاودهری ئایزه نههاوره
 عهدلی لاوازی شهل و نوقوستان
 ناگاته چیای پرژدی کوردستان
 ****

له ناو ههنیسک و غهلهدی خوینی دهم
 جواب دهاتهوه نووزیک به حاستهم:
 « لیم بده ، بدره ، بکوژه ، بیره
 ناموس بفرۆشه ، نانی پی بکره
 خوین بمژه ، پیستم له دار هالینه
 له سهر من ئیستا هیزت بنوینه
 جهمی دوار وژی توش و ئیستیعمار
 چل شهوه مهودای ژینی سهگی هار
 هیزی ههژاران ، دنیا داگره
 بو پووشی گیانی خوینمژ ، ناگره
 هاکا گوراندم له چیا و نوالان
 گیانی تو و ئاغات دهر وا به تالان
 نامینن نه تو نه زناومرت
 به داری بیستان دادهکری سهرت

دهبی پهیمانان مردار بیتهوه
لهسر گورینگو سر بنیتهوه لهسر گورینگو = لهسر گوری
نیوه

به کویری چاوی دالاس و بهیار
کورد دهین رزگار ورد دهین نهیار
لناو گهلاندا خومان دهنونین
به سهربلندی سرمان ههلدینین
یاری نازادی دهگرینه باوهمش
روژی روون ههلدی له پاش شهوی رهش»

گهرا نهوه

***

تهلقين به كوردی

ئەهی بەندەهی خودا كوردی كارەكەر *
گۆئ بگرە لە ناو گۆری تەنگەبەر
لە دنیای بی فەر كۆچت كردوو
لە ئەولای بیگەر خانووت گرتوو
تۆش وەك مردووی تر وەك هاو فەردانت
دوو پەری خودا دینە سەردانت
دووی ددان زەردی سووری چاو شینن
بە گورز و مەتال، بە تەمەرزینن
تۆزئ مەر و مۆچ، پروو تال و تفتن
بەلام وەك دەلین «بە گەفت و لفتن»
هەزار جار بلین «كوا مەرنەمووكە»
بیدەنگ، قەر و قپ، لیت نەیه جوووكە
گەر تیشت هەلەدن، پێشت دادەن تف
بلی من كوردم، زمان مایەعرف
لە دار مەترسی، گۆئ مەدەرە جوین
ناچاریان بكە بە كوردی بدوین
ئەمجار بە زمانی شیرینی كوردی
خۆت هەلە مەكە، هیدی، بە وردی
بیژە: لالو! خوا و پیغمبەر هەقە
كوردی هاسان و عارەبی رەقە
باسی مردن و هەستانی دوایی
خۆ ماندوو نەكەن، با بە خۆراییی
بلی: «كورد لە سەر دنیا مردوو
دەمێكە قیامت لەوان رابوو
بی بەرگ و پیللو، بی نان و بی دۆن
تورک و عەجەم و عارەب دەیانخۆن
كورد ژیر چەپۆكە و ئەو خاوەن زۆرن

برای موسلمان، موسولمان خورن!
 باله خوا پرسین : گهر دین ئهممیه
 گهپ و گهممیه و زیانی مهیه
 دینی بهشی کورد بخاته ژیر لیچ
 سهد بار گهوره بی، نامهوی وه هیچ»
 وهرامی بهههشت زورباش دهزانی
 خۆت خهئکی چیا و دهشتی کوردانی
 باس بکهی ئاو و ههوی کوردستان
 کور و کچی جوان ، پی دهشت و کوستان
 شینایی و کانی و باغات و میوه
 پیته باوهر دهکن بهههشتت دیوه
 دۆزهخیش وینهی له دنیا پره
 چۆلی عارهبی گهرم و قاهره.

* بۆ پیاو (بهنده) دهکار دهکری، بهلام بۆ ژن دهبی بگوتری:
 کارهکری خودا کچی کارهکر

گهرانهوه

***

فرمیسکی ههژاریک

لهسه چۆمی «راین» له رۆژگاری جاری
تکا ئەشکی ئاواره کوردی، ههژاری
به سهریا خوری : کۆیندهریی ئەهی تکهی سویر
ئەتۆ و ئیره چی دهنگه فرمیسکی بی خیر ؟
وتی : « ئاوی چاوی کوری کوردستانم
له دهجله و فوراترایه ناو و نیشانم
له زیرینه روود و تههاو سهلامی
له بهژنت له چل چهشمه پیمه پهیامی
له سهرخۆبه ئەهی راینی شوخ و شیرین
شتیک بووین ئەمهش گهرچی ئیستا ئەسیرین
هه چهند دیل و بیچاره شه نیشتمانم
بیهخشه له جیی تۆی به خوشتتر دهزانم
چ کهلوه و چ سیروان و ئاویره روویه
به دیمهن ههمووی شوخ و شهنگر له تویه
ئهرگه لادهچی ئەم تهمههی نهگبه تیمان
به خاوهن دهبی کیو و چۆم و زهویمان
له درکی نهیاران بژاریکی دهکری
ههزارانی وهک تۆ له شاباشی دهری
بهائی ئاوی چاوم له دل ههکزاوم
له ریی سهربهخۆبوونی کوردان رژاوم »
وتی راین : « ئەهی تیشک و هیزی دلی من
وهه باوهشم ، بت بهمه بهحری بی بن
به هاوار و دادت موحیت بشلهژینه
له چهپگهردی گهر دوون بهشی کورد بسینه»

گهرانهوه

***